

Φ υ σ ι κ ῇ Ἀ ν α τ ρ ο φ ῇ.

Διατριβὴ Ἱατρικὴ παρὰ Ἱατροῦ πρὸς τοὺς γαρεῖς.

(Τέλος.)

Εἶναι πολλὰ δύσκολον νὰ κανονήσῃ τις τὸ νήπιον εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ γαλακτισμοῦ ἥτοι φυσικοῦ, ἢ τεχνικοῦ, ἐπειδὴ λαμβάνον ὀλίγην ποσότητα τροφῆς τὴν πᾶσαν φορὰν, ἀνανεώνει τὴν χρεῖαν σχεδὸν εὐθὺς καὶ συχνότατα. Πρέπει ὅμως νὰ ἀπέχουν ἀπὸ τῶν συχνῶν γαλακτισμῶν, ὅτι αὐτὴ ἡ μέθοδος ἤθελεν ἐξοδεύσει τὸ γάλα τῆς μητρὸς, ἢ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ νήπιον καταφορτωμένον ἤθελε βλαβῆ. Ὁ κύριος ἔρος εἶναι νὰ τῷ δώσουν τὸ ὅσον καὶ ὅταν πρέπει καὶ ὅσον δύναται νὰ χωνεύσῃ· εἰς αὐτὸ ἡ φρόνιμος μέριμνα μιᾶς ἐπιδεξιῶν μητρὸς ἰσχύει ὑπὲρ πάσας τὰς παραγγελίας τῆς Ἱατρικῆς. Μὲ τὴν ὑπομονὴν καὶ ἐπιδεξιότητα θέλει τὸ συνειθίσει νὰ λαμβάνῃ τὸν μασόν, ὅταν αἰσθάνηται τὴν χρεῖαν. Ἀρκεῖ τὸ νήπιον νὰ βυζάνῃ τέσσαραις ἢ πέντε φοραῖς τὴν ἡμέραν, καὶ μίαν ἢ δύο τὴν νύκτα. Μὲ αὐτὴν τὴν οἰκονομίαν, ἡ τροφὴ εὐρίσκει τὸν καιρὸν τῆς ἀναγκαίας ἀναπαύσεως· τὸ γάλα τῆς ἐξεργάζεται καλῆτερα, καὶ τὸ νήπιον μᾶλλον ὠφελεῖται. Προσμένουσα πολλὰς ὥρας μετὰ τὴν τράπεζάν της καὶ τὸ φαγητὸν ἡ ἰδία δίδει τὸν μασόν της, πλὴν ὅταν λαμβάνῃ κανὲν ἱατρικόν, τοῦ ὁποῖου τὸ ἀποτέλεσμα πρέπει νὰ διαδοθῇ εἰς τὸ τρῶφικόν· ἐὰν αὐτὴ ὑπέφερε τὴν πείναν ἢ τὸν κόπον πολὺν καιρὸν, πρέπει νὰ ἐπαρῇ κανὲν ὑγρὸν ποτὸν πρὶν τὸ βυζάσῃ. Ἀλλὰ θέλει ἐξ ἐναντίας ἀρνηθῇ τὸν μασόν της εἰς τὸ νήπιον, ὅταν ἦναι κυριευμένη ἀπὸ κάμμίαν ταραχὴν ψυχικὴν, ὅσον θυμὸν, φόβον, διὰ νὰ μὴ τοῦ προξενήσῃ τινὰ σπασμικὴν σημασίαν.

Ἡ διάρκεια τοῦ γαλακτισμοῦ περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον καιρὸν ἐκτείνεται, ὅσον περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον τὸ

ήλικίαν, διὰ τὴν τοῦ ἐμβάλλωσι χαροποιᾶν καὶ ἡδεῖαν φυσιογνωμίαν ἢ φυσιονομίαν καὶ τρόπον εὐγενῆ, διὰ τὴν τοῦ ἐμπνεύσουσιν τοὺς χαρίεντας τρόπους (α) καὶ ὑποχρεωτικούς, διὰ τὴν τὸ καταστήσουσιν, τέλος πάντων, χαροποιὸν ἄνευ εὐθειας, ζωηρὸν ἄνευ αὐθαδείας, φίλον τοῦ ἀληθοῦς καὶ ἐχθρὸν τοῦ ψεύδους (β). Οὕτως εἰς δύο ἐνιαυτοὺς καὶ τινὰς μῆνας, ἢ καὶ ταχύτερον, φθάνουσιν ἐπιτυχαίνοντες τὸν σκοπόντων, ἢ, ὅταν τινὰ σφάλματα παρημελημένα εἰς τὴν πρώτην ἀνατροφὴν παρατηροῦσι, προσρέχουσιν εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν, καὶ κατάβληψιν τῶν ἐλαττωμάτων ζητούντων τὴν λάβουν ρίζας.

Αὕτη εἶναι ἡ σύντομος ἐκθεσις τῶν κανόνων, τῆς φυσικοηθικῆς ἀνατροφῆς τοῦ νηπίου. Ποῖα εἶναι τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἐκτεινομένης ἕως τὰ 12 ἔτη; ποῖα τῆς νεανικῆς ἀπὸ τὰ 12 ἕως 25 ἔτη, ἐποχὴν, εἰς τὴν ὅποιον ὁ ἄνθρωπος γίγνεται τέλειος κατὰ τὸ φυσικὸν καὶ ἡθικόν; Αὐτὸ θέλει εἶναι τὸ ἀντικείμενον ἄλλων δύο διατιθεῶν ἐκθετικῶν (γ).

(α) Τοὺς ῥυθμούς τε καὶ ἀρμονίας ἀναγκάζουσιν οἰκεοῦσθαι ταῖς ψυχαῖς τῶν παιδίων, ἵνα ἡμερώτεροι ᾖσι, καὶ εὐρυθμότεροι καὶ εὐαρμότεροι γινόμενοι, χρήσιμοι ᾖσιν εἰς τὸ λέγειν καὶ πράττειν. Πᾶς γὰρ ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου εὐρυθμίας τε καὶ εὐαρμότητος δεῖται.

(β) Τοσαύτης οὖν τῆς ἐπιμελείας οὕσης ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, Θαυμάζεις, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀπορεῖς, εἰ διδασκὸν ἔστιν ἡ ἀρετὴ; Πλάτ. Πρωταγόρας.

(γ) Τὸ παρελθὸν ἔτος 1816 ἐξεδόθη διὰ τοῦ Α. Ε'. Ἀρ. 16. Σελ. 279. καὶ ἄλλη μὲν τοιαύτη διατριβὴ „φυσικὴ ἀνατροφὴ τῶν παιδίων“ ἐπιγραφομένη. Ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν ἐφθάσαμεν εἰς τὸν βαθμὸν ἐκείνον τῆς παιδείας, καθ' ὃν ἐμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν ἐκάστης ἐπιστήμης ἰδίαν ἐφημερίδα, ὡς ἔχουσιν τὰ σφατὰ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἔθνη, ἀναγκάζομεθα νὰ ἐκδόθωμεν διὰ τοῦ Α. Ε'. πᾶν ὅ,τι ἡθελε φέροι ὠφέλειάν τινα εἰς τὸ γένος, οἷον εἶναι καὶ αἱ περὶ φυσικῆς ἀνατροφῆς διατριβαί, αἱ ὅποιαι, ἂν δὲν ἀποδίδωσιν εἰς ὅλον τὸ γένος ἐπίσης, ἀποδίδουσιν ὅμως εἰς τοὺς γονεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων τῆς καλῆς τῶν παιδίων ἀνατροφῆς προσμένει τὴν εὐτυχίαν τῆς ἡ ἐρχομένης γενεᾶς. Ὅθεν ἂν τις παρατηρήσῃ εἰς τὰς διατριβὰς ταύτας ἢ εἰς ἄλλας τῆς αὐτῆς ὕλης ἀπρεπές τι ἢ σκανδαλῶδες πρὸς τοὺς διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἐκδίδονται τὰ τοιαῦτα νέους, καὶ τοῦ Λογίου Ἑρμού ὅχι ἴδιον μᾶλτε οἰκεῖον, ἀς συγχωρήσῃ ἐνθυμούμενος τὴν ἄλλωσιν ἄλλων ἐφημερίδων.

Οἱ Ε. κ. δ.

Φ Τ Σ Ι Κ Η'.

Volksnaturlehre zur Dämpfung des Aberglaubens von
Johann Heinrich Helmuth, königlich westphälischen Super-
intendenten, Prediger in der Landstadt Kabvörde, Mitglied
des Wahlkollegii im Elbdepartement und der königlich deut-
schen Gesellschaft zu Helmstädt Ehrenmitglied.

Braunschweig.

Ἦτοι, Φυσικὴ Δημώδης πρὸς ἐξάλειψιν τῆς δεισιδαι-
μονίας παρὰ Ἰωάννου Ἑρρίκου Ἐλμουθίου. κ. τ. λ.

Ὅτι ἡ δεισιδαιμονία, αὐτὴ ἡ αἰσχυρὴ, ἄβλια καὶ ἡ τρο-
μερὴ τοῦ ἀνθρώπου κατάστασις, εἶναι τὸ φοβερώτερον καὶ
σαθερώτερον τῆς ἀμάθειας ἀποτέλεσμα, τοῦτο πάντοτε καὶ
εἰς κάθε τόπον τὸ ἐγνώρισαν οἱ ἀληθινοὶ καὶ φιλόανθρωποι
προκομμένοι· καὶ διὰ τοῦτο, θέλοντας νὰ ἐλευθερώσουν
τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν ὀλέθριον ζυγὸν τῆς δεισιδαιμονίας,
δὲν ἐχτύπησαν ἀμέσως αὐτήν, ἀλλὰ τὴν ἀμάθειαν, ἡξευ-
ροντας καὶ ὄντας προῆτι εὐκολον νὰ συμπεράνουν, ὅτι εἶ-
ναι ἀδύνατον νὰ τὴν ὑπὲρῃσιν καὶ νὰ τὴν καταδαμώσιν,
ὅταν ἀμέσως τὴν πολεμοῦν, καὶ ὅτι μάλιστα τότε ἐρεθίζε-
ται περισσότερο, ἀγριεύει καὶ ἀπλόνει βαθύτεραις ῥίξαις·
Τέτοιος εἶναι καὶ ὁ ἄξιος τοῦ ἐπαγγέλματός του συγγρα-
φεὺς τῆς παρούσης Φυσικῆς, καὶ μὲ τέτοιον σκοπὸν ἐσύγ-
γραψε τὸ βιβλίον του, καὶ διὰ νὰ πληροφορηθῇ ὁ ἀναγνώ-
στης εἰς τοῦτο, ἅς συγχωρηθῇ ἡ περιληπτικὴ μετάφρασις
τοῦ προλόγου του.

„Ὁ μόνος σκοπὸς τοῦ παρόντος συγγράμματος εἶναι,
νὰ φωτίσῃ τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου τὸν νοῦν, καὶ ἀκολουθῶν
νὰ ἀφανίσῃ τὴν δεσποτείαν τῆς δεισιδαιμονίας· αὐτὴ εἶναι
πανούκλα τῶν ἀνθρώπων· αὐτὴ ὄχι μόνον τοὺς παρασέρνει
εἰς τὰς πλέον συχαμεραῖς πλάναις, ἀλλὰ τοὺς παραφέρει
καὶ εἰς τὰ πλέον αἰσχυρὰ ἔργα· αὐτὴ εἶναι ὀλέθρια πηγὴ,
ἀπὸ τὴν ὁποίαν πηγάζουν καὶ διὰ τοὺς πολίταις καὶ διὰ τοὺς
χωριανούς τὰ λυπηρότατα ἐπόμενα, διὰ τῶν ὁποίων ἀφανί-
ζεται καὶ ἡ ζωὴ τους καὶ ἡ υἱεὶά τους καὶ ἡ οἰκονομία· ὅθεν
συμφέρει πάρα πολὺ διὰ τὸ κοινὸν καλὸν νὰ ἐξολοθρευθῇ

αὐτὸ τὸ κακὸν, καὶ τοῦτο ἀναμφιδόλως ἐπαρακίνησε πρὸ καιροῦ μερικοὺς ἀξιόλογους ἀνδρας νὰ γράφουν διὰ φυσικῶν λόγων κατὰ τῆς δεισιδαιμονίας· πλὴν αὐτῶν τῶν σοφῶν τὰ συγγράμματα δὲν εὐρίσκονται εἰς τὰ χέρια τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχει εἰδήσιν ἂν ὑπάρχουν, καὶ μῆτε ἡμπορεῖ νὰ ὠφεληθῇ· ὄντας προσέτι καὶ εἰς μερικὰ μέρη πολλὰ σκοτεινὰ, δὲν ἐννοοῦνται ἀπὸ ἀνθρώπους ἀνίδεους τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Φυσικῆς· καὶ ὅμως εἶναι πολλὰ βέβαιον, ὅτι ἡ γυνῶσις τῆς Φυσικῆς εἶναι τὸ μόνον δυνατότατον περίφραγμα ἐναντίον εἰς τῆς δεισιδαιμονίας τὸν χεῖμαρρον· ἐπεὶδὴ ἀπὸ ποῦ ἄλλοῦ γεννοῦνται ἡ δεισιδαιμονικαῖς τρέλλαις, ἂν ὅχι ἀπὸ τῶν φυσικῶν πραγμάτων τὴν ἄγνοϊαν, αὐτὴν τὴν καρπερώτατην μητέρα ὅλων τῶν ἀτοπιῶν; — Διὰ τοῦτο ἐπιθύμησα πρὸ μερικῶν χρόνων νὰ συζητοῦν εἰς τὰ σχολεῖα ξεχωριστὰ καταστήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἡ νεολαία ἡμποροῦσε νὰ φυλαχθῇ ἀπὸ τὰ χτυπήματα τῆς δεισιδαιμονίας· ἐπεὶδὴ, καθὼς διὰ τὴν ἐξάλειψίν της κανένα ἄλλο βεβαιότερον μέσον δὲν εἶναι, ἔξω ἀπὸ τὸ νὰ δώσῃ τινὰς τὸν κοινὸν ἄνθρωπον μερικαῖς γνώσας περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν φαινομένων της, ὅμοιαι καὶ κανένας ἄλλος ἐπιτηδειότερος τόπος δὲν εὐρίσκεται διὰ νὰ ἐμβάσῃ τινὰς τὴν Φυσικὴν, παρέξ τὰ σχολεῖα, καὶ καμμία ἡλικία δὲν εἶναι εἰς τοῦτο ἐπιτηδειότερη, ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῶν νέων· ἐπεὶδὴ τοὺς ἡλικιωμένους διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ τινὰς ἀπὸ ταῖς παραλογαῖς γνώμας των, χρειάζεται πολὺ περισσότερος κόπος· τόσον βαθυαῖς ρίζαις ἀπλωσαν εἰς αὐτοὺς ἡ δεισιδαιμονικαῖς πλάναις, ὅπου καταφρονοῦν ὡς καὶ ταῖς πλέον ὀρθαῖς ἀπόδειξαις τοῦ λογικοῦ καὶ τῆς θρησκείας· καὶ ὁ Ζήλος ὅπου ἔχουν διὰ ταῖς σφαδαῖς γνώμας των, θεμελιόυεται εἰς μίαν πρόληψιν, τὴν ὁποῖαν πειθεύουν ἀληθέςα την, καὶ μῆτε τοὺς ἐκαταίβηκε ποτὲ νὰ ἀμφιβάλλουν εἰς ταῖς ἀπατηλαῖς γνώμας των, ὅσον ἀνόηταις καὶ ἂν εἶναι· ὡς κρίνῃ λοιπὸν κανένας πόσον δύσκολον εἶναι νὰ κερδίσῃ ἀνθρώπους, τόσον παλαιωμένους εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν, καὶ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς ἄλλους σοχασμούς! Δὲν μὲ φαίνεται λοιπὸν ἄλλο μέσον καλλίτερον πρὸς ἀφανισμόν τῆς δεισιδαιμονίας, ἀπὸ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Φυσικῆς εἰς τὰ σχολεῖα, διὰ τῆς ὁποίας τὰ παιδιά ἀποχτοῦν ὀρθαῖς ἰδέαις περὶ τῶν

φυσικῶν φαινομένων· καὶ μὲ τέτοιον σκοπὸν ἔγραψα τὴν παροῦσαν πραγματείαν (α), τὴν ὁποίαν παραδίδω εἰς τὴν

(α) Κατὰ τὸ 1812 ἔτος ἐξεδόθησαν ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας τρεῖς φυσικαὶ πρὸς χρῆσιν τῶν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος σπουδάζοντων νέων, ἡ μία παρὰ τοῦ κυρίου Κ. Μ. Κρύμα, ἡ ἄλλη παρὰ τοῦ κυρίου Κ. Βαρδαλάχου, καὶ ἡ τρίτη παρὰ τοῦ κυρίου Δημητρίου Ν. Δαρζβέρως· καὶ αἱ τρεῖς, ἐν οἷς διδάσκουσι τὰς ἐκ τῆς φυσικῆς ἄλλας πολλὰς ἀληθείας, σκοποῦσιν ἐνταυτῷ νὰ πωλεμήσωσι καὶ τὴν ἄλογον δεισιδαιμονίαν τοῦ ὄχλου· κατ' ἐξοχὴν ὁμῶς ἔλαβε πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ ἐξετέλεσε τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὁ Κ. Δάρβαρις, ὅστις λέγει πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὰ ἐξῆς εἰς τὸ Προοίμιόν του (Ἰδ. Α. Ε'. 1813. Ἀρ. 5. Σελ. 74—81. Ἰουνίου α'). „Αὕτη (ἡ φυσικὴ) μᾶς ἐλευθερώνει καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιβλαβούς καὶ θλιβεράς δεισιδαιμονίας, ὑπὸ τῆς ὁποίας τὸν ζυγὸν τόσοι ἄνθρωποι, ἀπείροι καὶ ἀνίδεοι τῆς φυσικῆς, συγχῶς παρὰττονται καὶ δεινῶς βασανίζονται· διότι ἐκλείπουν καὶ παντελῶς χάνονται τὰ φαντάσματα καὶ τὰ μορμολύνεια, ὅπου αἱ φωτισταὶ τῆς φυσικῆς λαμπράδες διασκορπίζουσι τὰς ἀκτίνάς των. Βέβαια θέλει λείπει ὁ ἐκ τῆς δεισιδαιμονίας φόβος ἀπὸ τοὺς διάττοντας ἀέρας, ὅτινες πετώσιν ἐνίοτε διὰ τοῦ ἀέρος, καὶ ἡ φρίκη ἀπὸ τὰς καιομένας φλόγας εἰς τοὺς καθύγρους τόπους καὶ εἰς τοὺς τάφους, ὅπου ἡ ἀμάθεια ἔπλασε τοὺς βρυσόλακκους, ὅταν ἐξεύρητο ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν φυσικὴν, ὅτι ταῦτα εἶναι ἀπλῶς φυσικὰ φαινόμενα. Οὕτε θέλει θεωρήσει τὸν κόκκινον οὐρανὸν καὶ τοὺς κομήτας προμηνυτάς τῶν συμφορῶν, ὅταν διδαχθῇ ἀπὸ τὴν φυσικὴν ἀκριδέστερον περὶ αὐτῶν, καὶ οὕτως αὕτη ἡ ἐπιστήμη φωτίζει τὸν νοῦν καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ πράγματα, ἐπειδὴ ἀποδεικνύει, πῶς γίνονται αὐτὰ, καὶ ποίαν σχέσιν ἔχουσι μὲ ἄλλα φαινόμενα εἰς τὸν κόσμον, ὅθεν αὐξάνει ἡ ἥσυχία καὶ ἡ εὐχαρίστησις ἡμῶν, καὶ ἀποδιώκεται πᾶς μάταιος φόβος καὶ ἄλογος φρίκη. - - Δὲν ἀμέλησα νὰ ἀναιρέσω ἐν τῷ προσηκόντι τόπῳ καὶ τὰς μωρὰς προλήψεις καὶ βλαβεράς δεισιδαιμονίας, αἱ ὁποῖαι ἔκαμαν τόσους ἀνθρώπους δυσυχεῖς εἰς τὸν κόσμον“.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν φυσικὰς τοιαύτας ἀποκτήσαμεν, ἔργον τῶν διδασκάλων καὶ τῶν ἱεροκηρύκων μας ἐν ταύτῃ εἶναι, νὰ διαδώσωσι τὰς φυσικὰς ἀληθείας καὶ εἰς ὅλον τὸν λαόν, διὰ νὰ τὸν ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τὴν κατατυραννοῦσαν αὐτὸν ἀλόγως δεισιδαιμονίαν, καὶ ἀπὸ τοῦ νὰ πλάττῃ πράγματα ἀνύπαρκτα, ὡς Βρυσόλακκους, ἢ Βορβέλακας (κατὰ τὸν Κοραῆν. Ἠμερ. Τόμ. Β'. σελ. 5.), κ. τ. τ., τὰ ὁποῖα εἶναι ἐναντία καὶ εἰς τὴν ἐξῆς τῶν ὁρηκεῖν.

κρίσιν τοῦ κοινοῦ, ἐλπίζοντας κ' ἐπιθυμῶντας ἑνταυτοῦ νὰ τὴν μεταχειρισθῶν εἰς τὰ σχολεῖα αὐτοῦ τοῦ τόπου, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἐσύνθεσα μὲ τρόπον, ὅπου νὰ τὴν καταλαμβάνῃ ὁ κοινὸς ἄνθρωπος. Ὅλα τῆς Φυσικῆς τὰ οὐσιωδέστερα, κατὰ τὴν νέαν αὐτῆς τῆς ἐπισήμης κατάστασιν, τὰ πραγματεύθηκα περιληπτικῶς, καθαρὰ καὶ σύντομα, ἡ δὲ δεισιδαιμονικαῖς τρέλλαις, καὶ μάλιχα ἡ γνωστικαῖς εἰς τὸν τόπον μας, ἀναφέρονται πάντοτε εὐθύς μετὰ ταῖς φυσικαῖς θεωρίαις ἐκείναις, ἀπὸ ταῖς ὁποῖαις καθένας βλέπει καθαρότατα τὴν ἀλογίαν παρομοίων ἀτόπων (α). ἔπειδὴ προσέτι ἐπιθυμοῦ.

(α) Ἴσως δὲν εἶναι περιττὸν, διὰ νὰ λάβῃ μικρὴν ἰδέαν ὁ ἀναγνώστης, νὰ προσεθῶν τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα. Μετὰ τὴν θεωρίαν τῆς ἀτμοσφαίρας, τῶν ἀναθυμιάσεων, τοῦ φωτὸς κ.τ.λ. ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς καὶ τὸ φαινόμενον, ὅπου οἱ Γερμανοὶ ὀνομάζουν πετούμενον δράκον, καὶ λέγει „ὁμοίως καὶ ὁ πετούμενος δράκον εἶναι 1) τῇ ἀναφῇ τοῦ φλογισοῦ ἀέρος εἰς μίαν ἱζώδη ὕλην, ὅπου εὐρίσκεται εἰς τὰ χαμηλότερα μέρος τῆς ἀτμοσφαίρας, διὰ τὴν ὁποίαν αὐτὸ τὸ φαινόμενον δὲν σβύνει, ἀλλὰ ὡς ἂν ζῦλος κινεῖται εἰς τὸν αέρα* καὶ γεννᾶται 2) ὅταν διάφοραις ἀναθυμιάσαις ἐνωθῶν, καὶ ὁ εἰς αὐταῖς περιεχόμενος φλογιστὴς ἀέρας διὰ τῆς ἡλεκτρικῆς, ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ἀνάφτει καὶ φλογίζεται* καὶ εἶναι 3) εἰς αὐτὸν μία βλενώδης (1) ὕλη, διὰ τὴν ὁποίαν αὐτὸ τὸ φαινόμενον διαρκεῖ
κάμ-

(1) Ἡ Γερμανικὴ λέξις schleimig σημαίνει ὅ,τι καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ λέξις μυσώδης, ἐμεταφράσθηκε ὁμοίως βλενώδης ὅχι δι' ἀπλὴν κενотоμία, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν πειραχθῶν, ὅσοι ἠμποροῦσαν νὰ τὴν θεωρήσουν διὰ τὴν ἀηδεῖαν παντελῶς βάρβαρον καὶ ἀνάρμοσιν· ὅτι δὲ ἠμπορεῖ τινὰς νὰ μεταχειρισθῇ, ὅχι παντελῶς χωρὶς λόγον, τὰ ἀπὸ τὴν λέξιν βλέναν μὲ τέτοιαν σημασίαν, φαίνεται ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα. Ὁ Ἱπποκράτης εἰς πολλὰ μέρη ὀνομάζει βλέναν (γράφεται καὶ βλέννα, καὶ βλαίννα) πην μύξαν “οἷσι δὲ ὀδῶναι περίτε τῇ κεφαλῇ καὶ τὸ μέτωπον ἔκ τε τῶν ἀνέμων τῶν μεγάλων γίνονται καὶ ἐκ τῶν ψύσεων, ὅταν θαλασθῶσιν ἰσχυρῶς, τούτους δὲ κόρυζαι μὲν τελείως μάλιχα ἀπαλλάσσουν, ὡφελουσί δὲ καὶ πταρμοὶ, καὶ βλένναι ἐν τῇσι ρίσι γινόμεναι. . . (Προρρητικῶν βιβλίων β'. ἐκδοσ. φορσ. κατ. 109) “. Καὶ ὅτι ὁ Ἱπποκράτης ἐμεταχειρίζονταν τὴν λέξιν βλέναν κατ' αὐτὴν τὴν σημασίαν, τοῦτο καὶ ὁ Ἰαληνδὸς μᾶς το βεβαιώνει λέγοντας, „ἐνερὶ δὲ καὶ αὐτῶν τῶν φαινομένων ἐναργῶς ἡμῖν

σα, ἡ ἔκθεσίς μου νὰ εἶναι κοινὴ καὶ ἀπλή, διὰ τοῦτο πρὸς

κάμποσα λεπτά καὶ δὲν σβύνει εὐθύς, καθὼς οἱ διάττοντες ἀέ-

ρες

όσημέραι συνιδεῖν, εἰς ὅσον ἦκαιν εὐρύτητος ἀναγκαῖον ἐς τοὺς πόρους
τεῦ κατὰ ταῦτα τὰ μέρη (τὸ αἰσθητήριον τῶν ὀσμῶν) σκεπάσματος· ἀν-
τιφραχθέντος γάρ τινος ἐνίοτε πρὸ τῶν ῥινῶν, ὥς που καὶ Πλάτων φησὶν,
ἐσμη μὲν οὐδεμία ξυνδιηθεῖται, τὸ δὲ πνεῦμα τῶν ὀσμῶν ἐρημωθέν, αἰ-
τὸ μόνον ἔπεται. . . μεγάλη δὲ πίσις τῆς ἀραιότητος τοῦ κατ' αὐτὰ τὰ
μόρια σκεπάσματος, καὶ ἡ πολλακίς γινομένη τῶν ἀνωθεν περιπτωμάτων
ἀθρόα κένωσις, ἃ δὴ βλέννας μὲν οἱ παλαιοὶ καὶ κόρυζαν ὀ-
νομάζουσι, μύξας δὲ οἱ νεώτεροι (Περὶ χρῆας τῶν ἐν ἀνθρώπου
σώματι μορίων, λόγ. γ'. ἐκδ. Βασιλ. κατ. 456) "· Ἀληθινὰ καὶ εἰς τὸν Ἰπ-
ποκράτην μερικαὶς φοραὶς συγχίζονται ἡ λέξαις μύξα, κόρυζα, βλέν-
να, καὶ φανερόνουν προσέτι καὶ ἄλλαις ζωϊκαῖς ὕλαις π. χ. τὸ ὑγρὸν τὸ
ἀπὸ τοῦ συνωστικοῦ καψοῦς ἐκκρινόμενον, καθὼς μᾶς τὸ δείχνουν ἡ ἀκρί-
λουθαις περικοπαῖς, καὶ ἡν ἀπηλλαγμένου τοῦ ῥεύματος καὶ τῆς ὁδύνης,
ὑπὲρ τῆς ὀφρύος αὐτῇ βάρος τι γέννεται κατὰ τὸν μυζωτήρα, ἡν μύξα πα-
χεῖν ἢ καὶ σαφεῖ, πυριτῆας αὐτὸν ὄξει. . . (περὶ Νουσῶν βιβλ. β'. κατ.
468) " καὶ „μύξα πᾶσιν ἐς φύσει· καὶ ὅταν αὕτη καθαρή ᾖ, ὑγιαίνουντι
τὰ ἄρθρα, καὶ διὰ τοῦτο εὐκίνητά ἐσιν, ὥς ἐοικασίνοντα πρὸς ἐωυτὰ. . .
(περὶ τόπων τῶν κατὰ ἀνθρώπον κατ. 411)· Ὡς τόσον ἐπειδὴ ἡ λέξις
βλένα δὲν εἶναι εἰς συνήθειαν ἴσως δὲν ἐπέβηκε νὰ τὴν μεταχειρισθού-
ντι τῆς συνειθισμένης, ἀν κατεδοκασθῇ διὰ τὴν ἀηδεῖαν καὶ βαρβαρότη-
τά της, καὶ νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν Ἀνατομίαν, τὴν φυσιολογίαν κ.τ.λ., καὶ τὰ
λεπτά ἐκεῖνα ὄργανα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζουσι οἱ Γάλλοι *membranes muqueus*, καὶ
οἱ Γερμανοὶ *schleimmembranen*, ἢ *schleimhäute*, νὰ τὰ ἐνομάσουμεν κ' ἡ-
μεῖς βλενώδεις μεμβράνας, ἢ διὰ τὸ ἀναλογώτερον βλενικᾶς.

Σημ. Οἱ Ἱπποκράτης εἰς κάμποσα μέρη ἐννοεῖ μὲν τὴν λεξὴν κόρυζα
τὴν καταρρόην τῆς μύτης, ἢ τὴν φλογώδη κατάρασιν τῆς βλενικῆς μεμ-
βράνας αὐτοῦ τοῦ ὀργάνου, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὴν πρώτην τῶν ἀνωτέρω πε-
ρικοπῶν καὶ ἀπὸ τὴν ἐξῆς, τὸ δὲ λεπτότατον τοῦ αἵματος διὰ τῶν φλεβῶν
ἐκθλίβεται· τοῦτο δὲ τὸ ὑγρὸν, ὅταν ἀθροισθῇ, ῥεῖ δι' ἄλλων πόρων· ὁ-
καὶ δ' αὖν ἀθρόον ἀφίκεται τοῦ σώματος ἐνταῦθα ξυνίσταται ἡ νοῦσος ἐπὶ τὴν
μὲν οὖν ἐπὶ τὴν ὀψιν ἔλθῃ, ταύτης ἑ πόνος, ἡν δὲ εἰς τὰς ἀκοάς, ἐν-
ταῦθ' ἡ νοῦσος· ἡν δὲ εἰς τὰς ῥίνας κόρυζα γίνεται· ἡν δὲ εἰς τὰς ἐξῆς
βράγχος καλεῖται· τὸ ἴδιον ἐννοοῦν σχεδὸν καὶ ὅλοι οἱ νεώτεροι ἰατροὶ· ἐν

σαφίνισιν τῶν φυσικῶν θεωριῶν ἐδιάλεξα παραδείγματα

ρ ε ε (2).

Ἐρώ.

δεχόμενον προσέτι αὐταῖς ἡ λέξεις να' εἰσάγονται μερικαῖς φοραῖς τὴν διάφορον κατὰ τὴν τοῦ ἐκκρινόμενου ὑγροῦ ἀπὸ τῆν βλενικὴν μεμβράναν εἰς τὰ διάφορα σάδια τῆς φλογώσεως, καὶ εἰς τὴν ὑγρὰ κατὰ τὴν πλὴν ἐδῶ ἡ τέτοια παθολογικὴ καὶ ἰατρικὴ ἐξέτασις δὲν εἶχε καθόλου τὸν τόπον τῆς ἐνὶ μάλλισα ὁ ἀναγνώστης εἶχε κάθε δίκαιον να' μεμνηθῇ καὶ αὐτὴν τὴν παλαιοῦ, ἃν δὲν ἤξευρε, ὅτι μόνον εἰς τοὺς παλαιούς ἀρκούσε πολλάκις, διὰ να' ἐπικυρώσουν τὰ λεγόμενά τους, να' εἰποῦν, ὡς που καὶ . . . φησὶν τὴν σήμερον ὁμοῦ κατὰ δυσυχίαν διὰ τὸ ἴδιον τέλος καθένας εἶναι ἀναγκασμένος ἀπὸ τὴν αὐστηρότητα μερικῶν, καὶ ἀπὸ τὴν ἰσχυρότατην ματαιότητα τῆς φιλαυτίας, να' συνθέτῃ ὁλόκληρα κατὰ τὰ ὀνόματα, να' ἀντιγράψῃ περιόδας ἀτελείωταις, να' ἀριθμῇ κατὰ τὰ ἀράδια κ. τ. λ. κοινὰ τὰς τὴν ὑπομονὴν τῶν περισσοτέρων, κ' ἐνὶ ταῖς περισσότεραις φοραῖς οἱ κίποιτοι εἶναι ἀσυγκρίτως ὀλιγώτεροι ἀπὸ τὴν πληξιν, ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου τῶν ἀναγνώστων.

(2) Δὲν ἤξευρω, ἃν εἰς τὴν γλῶσσάν μας εὐρίσκειται κανένα ξεχωριστὸν ὄνομα αὐτοῦ τοῦ φαινομένου (ὁμοῦς καὶ τοῦ πετούμενου δράκου). Οἱ φράντζοι τὸ ὀνομάζουσιν *astres Tombantes* καὶ *astres Filantes*. οἱ Γερμανοὶ καὶ *Sternschnuppen* (ἀστροπήτυλα). Οἱ Ἀριστοτέλης εἰς τὸ α' τῶν μετεωρολογικῶν τοῦ τὰ ὀνομάζει διαδρομαῖς ἀσέρων, ἀσέρας διαττοντας, ἀσέρας διαθέοντας, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὰ ἐξῆς. „τούτων δὲ διακρισμένων, λέγωμεν διὰ τὴν αἰτίαν αἷτε φλόγες αἱ καίμεναι φαίνονται περὶ τὸν οὐρανὸν, καὶ οἱ καλούμενοι ὑπότινων δαλοὶ καὶ αἶγες. . . ἔστι γὰρ ἡ φλόξ πνεύματος ξηροῦ ζέσις· ἢ ἂν οὖν μάλλισα εὐκαίρως ἔχοι ἡ τρικύττα σύσσεις, ὅταν ὑπὸ τῆς φορᾶς κινήθῃ, ἐκκαίεται· διαφέρει δὲ ἡδὴ κατὰ τὴν τοῦ ὑπέκκαυματος θέσιν, ἢ τὸ πλῆθος· ἂν μὲν γὰρ πλάτος ἔχη καὶ μῆκος τὸ ὑπέκκαυμα, πολλάκις ὁρᾶται καιομένη φλόξ, ὥσπερ ἐν ἀρούρα καιομένης καλάμης, ἂν δὲ μῆκος μόνον, οἱ καλούμενοι δαλοὶ καὶ αἶγες καὶ ἀσέρες· καὶ ἐὰν μὲν πλεον τὸ ὑπέκκαυμα ἢ κατὰ μῆκος, ἢ τὸ πλάτος, ὅταν μὲν οἶον ἀποσπινθηρίῃ ἅμα καίμενον (τοῦτο δὲ γίνεται διὰ τὸ παρεκφυροῦσθαι κατὰ μικρὰ μὲν, ἐπ' ἀρχὴν δὲ) αἶξ καλεῖται· ὅταν δ' ἄνευ τούτου τοῦ πάθους, δαλός· ἐὰν δὲ τὰ μῆκος τῆς ἀναθυμιάσεως κατὰ μικρὰ τε καὶ πολλὰ διεσπαρμένα ἢ, καὶ ὁμοῦς κατὰ πλάτος καὶ βάθος, οἱ δοκοῦντες ἀσέρες διατταν, γίνονται. . . Ἡ ῥήσις τοῦ αὐτοῦ

γνωσά εἰς τοὺς χωρικοὺς, καὶ διὰ τὰ κάμω αἰσθητὰ τὰ λυ-

Ερώτησαις.

1) Τί εἶναι ὁ πετούμενος δράκος, ὁ ὅποιος φαίνεται μερικαῖς φοραῖς εἰς τὸν αέρα; 2) πῶς γεννᾶται; 3) τί ὕλαις εὐρίσκονται εἰς αὐτόν;

Εφαρμογὴ εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν.

Αὐτὸ τὸ φωτεινὸν φαινόμενον, κατὰ τὴν παραλογώτατην γνώμην τῶν δεισιδαιμόνων, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ διάβολος· καὶ ἐπειδὴ μερικαῖς φοραῖς φαίνεται, πῶς πλησιάζει εἰς τοὺς καπνοδόχους ἐφαντάσθησαν, ὅτι ὁ διάβολος μετὰ τὸ σχῆμα τοῦ φωτεινοῦ δράκου πηγαίνει ἀπὸ τοὺς καπνοδόχους εἰς τοὺς γνώριμους καὶ ἀγαπημένους του, καὶ τοὺς φέρνει ἄσπρα καὶ τροφὴν, καὶ πικρὰ, ὅτι εἶναι μάταιοι οἱ ναυοκύριδες αὐτῶν τῶν σπιτιῶν, κ' ἔχουν νὰ κάμουν μετὰ τὸν διάβολον. . . . Αὕτη ἡ γνώμη, ἃν καὶ εἶναι τόσον ἀνόητη, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κοινούς ἀνθρώπους τὴν πιστεύουν ἀκόμα· ἐγνώρισά μάλιστα ἕναν, ἐποῦ ἄμωνα καὶ πέτραις καὶ ξύλα, ὅτι ὁ δράκος εἶναι ζωντανὸς ὁ διάβολος, ὁ ὅποιος, κατὰ τὴν μωρὴν περιγραφὴν του, ἔχει μούρη μυτερή, ἀφτιά μικρὰ σὰν τοῦ γουρουνιοῦ, καὶ εἰς τὸ κεφάλι του γουρουνότριχαις. . . . πλὴν κ' ἐδῶ ἡ φυσικὴ σκορπίζει μετὰ τὴν φῶς τῆς αὐτῆς τὴν δεισιδαιμονικὴν πλάνην. . . . καὶ ἂν μερικαῖς φοραῖς ὁ δράκος πλησιάζει εἰς ταῖς γωνίας, τοῦτο ἀκολουθεῖ, ἐπειδὴ ἡ φωτιὰ ἀραιώνοντας τὸν αέρα εἰς τὸν καπνοδόχον, ὁ ἀπ' ἐξω κινεῖται πρὸς αὐτόν, ἂν λοιπὸν πλησιάζῃ ἕνας δράκος, σπρώχνεται εἰς τὸν καπνοδόχον, καὶ μὴν ἡμπορῶντας νὰ ἀνάψῃ εἰς τὸν ἄρδν αέρα, σβύνει καὶ γίνεται ἄφαντος· τί λοιπὸν ἀνοήστῃ νὰ πιστεύουν, ὅτι ὁ διάβολος, ὁ ὅστις ὡς δράκος ἐπέταξε εἰς τὸν καπνοδόχον, δὲν ἡμπορεῖ νὰ ξαναέσθῃ, ὅταν ἐβγάλουν ἕναν τροχὸν ἀπὸ τὸ ἀμάξι, καὶ τὸν σήσουν ἀνάποδα! ἐπειδὴ ἀφοῦ μιὰ φορὰν σβύσῃ τὸ φλογιστὸν μέρος αὐτῆς τῆς ὕλης, καὶ πέσῃ κάτω, τὸ βλενωδὲς ὑγρὸν εἶναι ἀδύνατον νὰ ξαναλάβῃ τὸ πρῶτον φωτεινὸν σχῆμα καὶ νὰ ὑψωθῇ. Εἰς τὸ ἐξῆς λοιπὸν θεωρεῖται τὸν πετούμενον δράκον ὡς ἕνα ὠραῖον φαινόμενον τῆς φύσεως, καὶ ἀποβά-

λετο

σώματος εἶσιν αἱ διαδρομαί. . . . διὰ καὶ τῶν διαθεόντων ἀσέρων ἡ πλεῖστη λοξὴ γίνεται φορὰ. κτλ.

Σημ. Ἴσως κατὰ λάθος εἰς τὸ Λεζικὸν τοῦ Γαζή ἡ λέξις δαλός σημαίνει καὶ τοὺς διαθέοντας ἀσέρας·, καὶ οἱ ἐν τῇ οὐρανῷ διαθέοντες ἀσέρες Δαλοὶ λέγονται Ἀριστοτ. ἐπειδὴ ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω φαίνεται, ὅτι δαλοὶ καὶ διαθέοντες ἀσέρες δὲν φανερόνουν τὸ ἴδιον πρᾶγμα εἰς τὸν Ἀριστοτέλην.

Ἀρ. 22.

R r

πῆρὰ τῆς δεισιδαιμονίας ἐπόμενα, ἠδύνοντας ἐνταυτῷ τοὺς ἀναγνώσας καὶ ἐρεθίζοντάς τους νὰ διαβάσουν μὲ προσοχὴν ὅλαις ταῖς διαφόραις θεωρίαις, ἐπρόσθεσα καὶ ἱστορικαῖς διηγήσεις, ἐπειδὴ, μὲ φαίνεται, ἡ ξερὴ ἔκθεσις κουράζει πάρα πολὺ καὶ τοὺς νέους καὶ ἡλικιωμένους καὶ τῶν δύο γε-
νῶν, ὅταν δὲν εἶναι συνειθισμένοι νὰ σκέπτονται· δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἔδειξα καὶ τί ἐπὶ ῥοίαν ἔχει ἡ τάδε, ἢ ἡ τάδε φυ-
σικὴ ἀλήθεια εἰς τὴν ὑγείαν μας καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν, καὶ πᾶς ἡμπορεῖ τινὰς νὰ ταῖς μεταχειρισθῇ μὲ ὠφέλειαν διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῆς Οἰκονομικῆς. Χωρὶς ἀμφιβολίαν ἀπὸ αὐτοῦ

λατε ἀπὸ τὴν καρδιάν σας, ὅσα ἡ δεισιδαιμονία ἐμύθευσε περὶ αὐτοῦ·
Μετὰ ταῦτα ὁμιλεῖ περὶ διαφόρων ἀναλόγων φαινομένων, καὶ περὶ ἐκείνης δὲ τῆς φλόγας καὶ φωτιᾶς, ὅπου εἶναι τὸ βεβαϊστότατον σημάδι μεγάλων θη-
σαυρῶν, κρυμμένων μέσα εἰς τὴν γῆν καὶ φυλαγμένων ἀπὸ λογῆς λογίων
ζοιχείᾳ, διαδόλους καὶ καταχθόνια πνεύματα, τῶν ὁποίων τὴν δύναμιν ὁ
κοινὸς ἄνθρωπος (εἰς τὴν Γερμανίαν) τὴν μηδενώνει βάζοντας σιωπηλὰ τὸ
δεξιότου παπούττι εἰς τῆς φλόγας τὸν τόπον· ἔπειτα προσθεῖται καὶ μερικάς
ἱστορίας, δείχνοντας πόσοι ἀπλοῖ καὶ ἀνόητοι, γελασμένοι ἀπὸ θησαυρο-
σκάφταις, ἔχασαν ἑξαφνα μαζὴ μὲ ταῖς ἐλπίδαίς καὶ τὰ χαρμόσυνα καρ-
διοχτύπια καὶ ἐκείνα, ὅπου εἶχαν. Παρακάτω ὁμιλεῖ καὶ διὰ τὸ βόρειον φῶς,
καὶ μετὰ τὴν πιθανώτερον θεωρίαν ἀποτείνεται εἰς τοὺς ἀμαθεῖς λέγοντάς
τους, ὅτι ἀντὶ νὰ τρέμουν καὶ ν' ἀπελπίζωνται, ὅταν βλέπουν αὐτὸ τὸ
φαινόμενον, προμαντεύοντας πόλεμους, πείναις καὶ ὅλαις ταῖς δυστυχίαις,
πρέπει ἐξεναντίας νὰ τὸ θεωροῦν μὲ ἡδονὴν, καὶ νὰ χαίρουνται διὰ τὴν
λαμπρότητά του, καὶ τελειώνει μὲ αὐτοὺς τοὺς στίχους:

Ὅποιος ἔχει τὸ θάρρος του ἔς τὴν πρόνοιαν τὴν Θεῶν

Αὐτοῦ κανένα τ' οὐρανοῦ σημάδι δὲν τρομάζει·

Μόνον χαρὰ καὶ ἡδονὴ εἰν' ὅπου κηλὴν κυττάζη,

Καὶ τρομερὰ φαντάσματα φεύγουν ἀπὸ μὲρσά του (I).

(1) Der Mann, der Gottesvorfsicht traut,
Den schreckt kein Himmelszeichen,
Nur Wonne ist, wohin er schaut,
Und Schreckbilder weichen.

Ἐδῶ ἡμποροῦσε νὰ προσαρμοσθῇ καὶ τὸ ἐξῆς τοῦ Διδύμου· „Οὐ δύνα-
ται τὸν τὸν ἐκείνου τὸν Θεὸν δειλιὰν ἔχειν, εἰρημένου τοῦ, πλην αὐτοῦ μὴ
φοβοῦ ἄλλον“.

τὸ βιβλίον πρὸς ἐξάλειψιν τῆς δεισιδαιμονίας ἡμπορεῖ τι-
νάς νὰ ἐλπίσῃ ὅχι μικρὴν ὠφελείαν, ὅταν εὐρίσκεται εἰς τὰ
χέρια τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸ ἐμπάσουν εἰς τὰ σχο-
λεῖα· τότε ἡμπορεῖ νὰ διορισθῇ καὶ εἰς τοὺς δασκάλους νὰ
ἀναγινώσκεται ἓνα μέρος δυνατὰ καὶ καθαρὰ δύο τρεῖς φο-
ραῖς τὴν ἐβδομάδα εἰς ὅλα τὰ παῖδια τοῦ σχολείου· καὶ αἱ
ἴδιοι Ἱεροκήρυκες, ἂν συχνάζουν εἰς τὰ σχολεῖα ἡμποροῦν
πότε καὶ πότε νὰ παραδίδουν ἀπὸ αὐτὴν τὴν φυσικὴν καὶ ἐ-
να μάθημα, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν νὰ συμβουλεύουν
τὰ παῖδια πῶς νὰ φυλάσσονται ἀπ' ὅλα τὰ δεισιδαιμονικὰ
πράγματα, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡμπορεῖ νὰ κατα-
δαμασθῇ τῶν χωρικῶν ἡ δεισιδαιμονία· τότε καὶ τῶν δει-
σιδαιμόνων γονέων ἡ διήγησais δὲν θὰ νὰ ἔχουν καμμίαν
δυνατὴν ἐντύπωσιν, καὶ μὲ τὸν καιρὸν καὶ τῶν πύλων καὶ
τῶν χωριῶν οἱ κάτοικοι θὰ ἐλευθερωθῶν ἀπὸ τὰ σκληρὰ
δεσμὰ, μὲ τὰ ὅποια ὡς τώρα ἡ δεισιδαιμονία τοὺς ἔχει
σφιχτὰ δεμένους··

Αὐτὰ εἶναι μὲ συντομίαν, ὅσα ὁ συγγραφεὺς λέγει
εἰς τὸν πρόλογον τῆς πρώτης ἐκδόσεως· καὶ ὅτι δὲν ἀπό-
τυχε εἰς τὸν σκοπὸν του, τὸ βεβαιώνει ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκδό-
σεων τοῦ βιβλίου του· ἡ πρώτη ἐγένινεν εἰς τοὺς 1785, καὶ ἡ
ἑκτὴ εἰς τοὺς 1810· εἰς τὰ προλεγόμενα τῶν διαφόρων ἐκ-
δόσεων ἀναφέρει ταῖς μεταβολαῖς καὶ ταῖς προσθήκαις, ὅπου
ἔκαμε, διαφεντεύεται κατὰ τῶν κρίσεων μερικῶν, καὶ ἀ-
ναιρεῖ μὲ συντομίαν ταῖς ἀλλαγais καὶ ἀντίθρησκais γνώ-
μαis τοῦ Heinrich Jung, ὁ ὅστις εἰς τὸ ἄθλιον σύγγραμ-
μά του τὸ ἐπιγραφόμενον „Θεωρία τῆς Πνευματολογίας πρὸς
φυσικὴν, λογικὴν καὶ σύμφωνον μὲ τὴν Γραφὴν ἀπόκρισιν
τοῦ προβλήματος: Τί πρέπει νὰ πιστεύεται, καὶ τί ὅχι περὶ
τῶν προαισθήσεων, φαντασμάτων καὶ ἐμφανισμῶν τῶν πνευ-
μάτων“ (1), ἀποδεχεται ὡς ἀληθῆς κατα πλῆθος τέτοια χ-
μένα καὶ συχαμερὰ πράγματα.

(1) Theorie der Geisterkunde in einer Natur- Vernunft- und Bi-
belmäßigen Beantwortung der Frage: Was von Ahnungen, Gesich-
ten und Geistererscheinungen geglaubt und nicht geglaubt werden
müsse.

νήπιον είναι ἄσθενές ἢ δυνατόν. Ἐν γένει ἡ μητέρα ἢ ἡ βουζάσρα δὲν τὸ ἀποκόπτει, εἰ μὴ ὅταν τὸ παιδίον εἶναι εἰς κατάσρατιν νὰ χωνεύσῃ τροφὰς μᾶλλον σερεάς, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐμφανήσεως τῶν πρώτων του εἰκοσι ὀδοντίων. Ἡ ἐποχὴ λοιπὸν τοῦ γάλακτος δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ προσδιορισμένη δι' ὅλα τὰ ὑποκείμενα. Ὁ προσδιοριζόμενος κοινῶς ὅρος εἶναι ὀκτῶ μῆνες διὰ τὰ δυνατὰ παιδιά, καὶ δώδεκα διὰ τὰ ἀδύνατα· πολλάκις τινὰ βυζύσαντα ἕξ μῆνας ἐφάνησαν καλῆς ὑγείας, τινὰ ἕξ ἐναντίας 20 καὶ 30 χωρὶς νὰ δοκιμάσωσι τὴν παραμικρὰν βλάβην. Τινὲς πρακτικοὶ δι´σχιρίζονται, ὅτι ὁ γαλακτισμὸς ἐκτεταμένος ὑπὲρ τὸν ἕνα χρόνον προάγει κακοχυμίαν εἰς τὰ νήπια, τὰ προδιαθέτει εἰς τὴν ραχίτιν, ἢ χοιράδας· ἀλλ' ἡ πείρα πόσαις φοραῖς μαρτυρεῖ τὸ ἐναντίον!

Ὁ αἰφνίδιος ἀπογαλακτισμὸς εἶναι ἐπιζήμιος εἰς τὴν βουζάσραν καὶ τὸ νήπιον. Πρέπει λοιπὸν νὰ τὸ ἐξακολουθήσῃ κατὰ βαθμοὺς καὶ τρόπους ἀνεπαισθήτους, ἐλαττοῦσα τὸν γαλακτισμὸν, ἕως οὗ τὸ νήπιον νὰ βυζάνῃ μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν· ἔπειτα δίδουσα τὸν κόλπουτις μίαν φορὰν τὰς δύο ἡμέρας, τὰς τρεῖς, ἕως τέλος πάντων τὸ νήπιον φθάσῃ εἰς λητμονησίαν του. Ἀλλὰ πρέπει νὰ αὐξάνῃ εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ἀναλογίαν τὴν δόσιν τῶν φαγητῶν, χρησίμων διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν τὴν σερήσεως τοῦ γάλακτος, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ νήπιον λαμβάνει τὴν αὐτὴν ποσότητα τροφῆς.

Τὸ χυλῶδες μέρος τῆς ὁποίας λαμβάνει τροφῆς εἰς τὸν καιρὸν τοῦ γαλακτισμοῦ του, χρησιμεύει διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν σωματικῶν ἀποβολῶν, καὶ αὐξησίς του. Τὸ ἐπίλοιπον ὀνομαζόμενον διαχώρημα, ἢ κόπρος, ὡς ἀνωφελές καὶ περιττώμα τῆς χωνεύσεως ἐκκρίνεται. Πρέπει λοιπὸν ὅλαι αἱ ὁδοὶ τῶν ἐκκρίσεών του ἐν γένει νὰ ἦναι ἐλεύθεραι καὶ ἀνοικταί, ἄνευ οὗ τὸ ἀκάθαρτον καὶ ἀνωφελές εἰς τὴν τροφὴν τοῦ σώματος του, μὴ δυνάμενον νὰ ἐκβαλῇ, ἤθελε βλάβῃ τὴν ὑγείαν του. Εἶναι χρεῖα λοιπὸν νὰ διατηρῶσι τὴν ἐκκρίσιν τῶν οὐρῶν, καὶ τῶν περιττωμάτων τοῦ βυζάνοντος νήπιου, καὶ τὸ περισσότερον εἰς τὸν καιρὸν τῆς ὀδοντικής κρῆσεώς του, ἵτις εἶναι πολλὰ σφοδρά. Ὁφελιμώτατον εἶναι νὰ τὸ συνειζίδουν ὅσον τάχιστα εἰς τινὰ κανονισμὸν χρησι-

Μῦθος κατὰ μίμησιν τοῦ Lorenzo Pignotti.

Μέλισσα, Τζίντζιρας καὶ Μήγα.

Μίαν αὐγήτζα, τὸ καλοκαῖρι,
 Συντροφεμένη μεῖ ἓνα τέρι
 Μιὰ ξανθὴ Μελισσοπούλα,
 Ἐάν καλὴ Ἑλληνοπούλα,
 Ἐκοπίαζε μεῖ γνῶσι
 Ἐτρεχε γιὰ νὰ μαζώξῃ
 Ἀπὸ τὰ καλὰ λουλούδια τῆς ὠραίας ἐξοχῆς
 Τὸ γλυκὸ ἐκεῖνο νέκταρ μεῖ τὸν πόθο τῆς ψυχῆς.
 Μὰ ἓνας Τζίντζιρας κακοκράχτης
 Καὶ ἓνας μήγαρος βρωμοχάφτης
 Ἐρχονται βρίσκουν τὴν μελισίτζα,
 Καὶ τὴν ἐγγίζουν εἰς τὴν καρδίτζα
 Μὲ μιὰ μεγάλη μωρολογία
 Καὶ ἀνυπόφερτη φλυαρία.
 Ὁ τζίντζιρας ὁ πρῶτος ἀρχίσε νὰ λαλή,
 Καὶ ὡς φυσιολόγος ἔτzi νὰ ὁμιλή.
 „Κεράμου, εἶσαι ἄξια πολλὰ νὰ τιμηθῆς.
 „Γιὰ τὴν καλὴ δουλειά σου, καὶ νὰ ἐπαινεθῆς
 „Μὰ τὸ γλυκό σου τοῦτο τὸ μέλι
 „Φαίνεται ἀκόμη κάτι τι θέλει.
 „Σὲ βεβαιόνω βαρεῖα μυρίζει,
 „Καὶ τὸ κεφάλι μου τὸ ζαλίζει.
 „Ἐχω μιὰν ἔσφρησι ντελικάτη,
 „Καὶ ἔχω γούσο καὶ γὰ κομμάτι.
 „Δυόσμο καὶ δενδρολίβανο μὴν παραπιπιλίζης.
 „Πηγαίνε καὶ ἔς τὴν ἀγγουριά διὰ νὰ τὴν μυρίζης.
 „Μαλιστα ἔς τὴν κολοκυθιά καὶ πέρνε κι ἀπὸ ταύταις.
 „Γιὰ νὰ γενῇ τὸ μέλι σου κόκκινο ἔαν τομάταις,
 „Καὶ νὰ μυρίξῃ νόσιμα ὥσάν τὸ καρεφίλι
 „Κί ὥσάν κανέλα ὁμορφι, καὶ ἔχι ἔαν τριφυλλί.
 Αὐτὰ τῆς εἶπ' ὁ Τζίντζιρας· κ' εὐθὺς ἡ Μήγ' ἀρχίζει
 Νὰ ῥητορεύῃ καὶ αὐτὴ καὶ νὰ παραζαλίζῃ.

„Τὸ κερὶ σου εἶναι, λέγει, θαυμασὸν κ' ἐπαινετό·
 „Νὰ σοῦ πῶ ὅμως ἓνα πρᾶγμα (καὶ θὰ σεῦ φανῇ σωστό).
 „Ἀπ' τὰ ζυμάρια, ὅσα γνωρίζω,
 „Τὸ θειάφι εἶναι, καθὼς νομίζω,
 „Τὸ πῖον περφέτο καὶ πῖον ὠραῖον·
 „Σὲ βεβαιῶν, δὲ χορατεύω.
 „Ἡ μυρωδιά του κι αὐτὸν τὸν μόσχο
 „Τὸν ὑπερβαίνει· πῶς νὰ μὴν τὸ ἔχω
 „Ἐδῶ κοντά μου νὰ τὸ μυρίζω,
 „Καὶ σὰ λειβάδια νὰ ἐγλεντίζω!
 „Ἡ γεῦσι τοῦ ἔναι τῇ ἀληθείᾳ
 „Ὡσὰν τὸ νέκταρ αὐτοῦ τοῦ Δία!
 „Πάσχισε λοιπὸν, Κερά μου, γιὰ νὰ φκιάνης καὶ ἐσύ
 „Ἐνα τέτοιο ζυμάρ· κάνεις μιὰ δουλειὰ χρυσή!“
 „Ἐτζί τὰ δύο τὰ δασκαλάκια,
 „Ὡσὰν νὰ ἦταν τρελλὰ παιδάκια,
 Τὴν κατεζάλισαν τὴν καϊμένη
 Τὴν μελισσίτζα τὴν σπουδασμένη
 Ὅπου ἔναι πάντα χαριτωμένη.
 Μὰ αὐτὴ ἀντὶς νὰ χάσῃ τὸν καιρὸν ν' ἀποκριθῇ
 Τὴν δουλείτza της κυττάζει σὰν τεχνίτρια σοφή·
 Οὔτε δείχνει πῶς ἀκούει, ἀλλὰ κάνει τὴν κουφή.
 Ἐν Λουδίνῳ τῇ κς' Ἰουλ. αἰωζ.
 Ἑλληνόφρων Σαλαμίνιος.

Μ Ὡ Σ Ο ς.

Στρουθαμῆλι καὶ Κουρκᾶνος.

„Τόπο, τόπο, παλικάρια· τῶρα θὲ νὰ δῆτε σείς
 „Πῶς ἦψα εἰς τὸν αἶρα θὰ πετάξω παρευθὺς“·
 „Ἐτζί φώναζε μιὰ μέρα μὲ αὐθάδεια πολλή
 „Ἐν χοντρῷ Στρουθοκαμῆλι ποῦ ἔτανε σὲ μιὰν αὐλή·
 Τότε τὰ πουλία, εἰς καλοὶ σολδάτοι,
 Βάζονται σὲ τάξι· μὰ γελοῦν κομμάτι.

„Τιράζετε, λέει, μπρὲ παιδιὰ, πῶς εὐμορφα πετάω!
„Τ' εἶναι ἔμπροσθέν μου ὁ Αἰτός; ἐγὼ τὸν ἀπερνᾶω!“

Κ' εὐθὺς σφυρίζουν

Καὶ μούρμουρίζουν

Τ' ἄλλα πουλία

Μὲ συμφωνία.

Ὁ δὲ Κουρκᾶνος

Ὁ καπετᾶνος,

Αἶμα γεμάτος,

Ἵσαν διδάχος,

Ἀψά φωνάζει,

Θυμώνει, κρᾶζει·

„ὦ τρελλὸ Στρουθοκαμήλι!

„Ὁὲ νὰ πιάσω τὸ κονδῆλι,

„Καὶ ἥ τὸ γένος Σ' ἀποδείξω

„Καὶ καλὰ θὰ παραστήσω

„Πῶς ὁμοιάζουν τὰ φτερά σου

„Τὰ καλὰ γραμματικὰ ἄ σου“

Μὰ τὸ Στρουθοκαμήλι,

Χαρὶς ἔν' ἀνοίξῃ χεῖλιν,

Κάνει πῶς δὲν ἀκούει, κι ἀνοίγει τὰ φτερά,

Καὶ δὲν καταλαβαίνει πῶς εἰν πολλὰ μικρά,

Καὶ ὅτι μία βάρκα ποτές δὲν περπατεῖ,

Ὅποτεν τὰ κουπιᾶτις

Ἢ ὅταν τὰ πανιάτις

Εἶναι μιὰ πίδαμν·

Λοιπὸν τί κάνει τὸ βουρλισμένο;

Ἵσαν τὴν καμήλα περιπατεῖ

Καὶ Ἵσαν νὰ εἶναι ξεμυαλισμένο

Θαῤῥεῖ πῶς εἶναι εἰς τὸν αἰθέρα,

Κι ὅτι πετάει πρὸς τὸν αἶρα

Ἵσαν τὰ Ἰεράκια κ' αἱ Ἀετοί.

Τότε ὁ Κουρκᾶνος πιά δὲν ὑποφέρει·

Ἵστὸ στρουθοκαμήλι μὲ ὀρμὴ σαλτέρει·

Τοῦ τζιμπᾶ τὰ πόδια μὲ πολλὴ ὀργή,

Καὶ τοῦ ἀποδείχνει πῶς πατεῖ ἥ τῇ γῇ.

Εἶθε νὰ σφωφρονίσῃ ὁ μῦθος ὁ παρῶν

Ἐχολασικῶν τὸ τάγμα τὸ σκανδαλοποιόν!

Εἶθε ἵνα αἰσθανθῶσιν ἐκ βάθους τῆς ψυχῆς
Πόσον τὸ γένος βλάπτουν αὐτοὶ οἱ δυσυχεῖς!
Καὶ ὅτι τὰ καλὰ τῶν αὐτῶν γραμματικῶν
Χωρὶς φιλοσοφίαν εἶναι τυραννικά!
Ἐν τῷ Μονασιεῖ τοῦ
Βατοπεδίου, τῇ β' τοῦ
Ἰουλίου αἰωζ'. —

Σωφρόνιος μοναχὸς τοῦ ἁγίου ὄρους.

Μῦθος τοῦ Florian (Liv. IV, f. III.).

Παπαγάλος.

Ἕνας Παπαγάλος,
Πλουμιστὸς μεγάλος,
Φεύγει ἀπὸ τὸ κλουβίτου μίαν ἡμέρα τὸ πουρνό,
Καὶ πηγαίνει ἵνα κονεύσῃ ἓς ἓνα δάσος δροσινό,
Κ' ἐκεῖ ἀρχίζει ἑὴν δασκαλαίαν
Μὲ τὸ σραβότου τὸ σωματάκι
Ὅλα τὰ ὄρνεα ἵνα τὰ κρίνῃ,
Καὶ χωρὶς λόγου ἵνα κατακρίνῃ.
Τὸ λάλημα τοῦ Ἀηδονιοῦ ἦτον μίᾱ φλυαρία,
Μάλισ' ἡ ἀρμονία του μεγάλη ἀηδία.
Τὸ Καναρίνι παντελῶς δὲν ἤξερε ἵνα ψάλλῃ.
Τὸ Καρδερίνι καὶ αὐτὸ δὲν εἶχε πλεον χάλι.
Ὁ Σκορδαλὸς ὁ μασκαρᾶς, ὁ ἀβλιος τεμπέλης,
Μποροῦσε ἵνα ᾄδῃ μουσικὸς ἑὴν ἓνας κουκουζέλης,
Ἄν μαθητὴς ἐγίνουτο αὐτοῦ τοῦ Παπαγάλου,
Κ' ἤκουε τὰ μαθήματα τέτοιου σοφοῦ δασκάλου.
ἵνα μὴν τὰ πολυλογῶμε' ἅς τὸ ποῦμε πᾶσι σωστά.
Ὅλα τὰ πουλιά τοῦ δάσους εἰς αὐτὸν τὸν φαφλατᾶ
Φαίνοντ' ἄνοσα δι' ὅλου ἑὴν ἵνα κράζου μπερεκεκά.
Κ' εὐθὺς ποῦ ἀρχινοῦσαν
Κ' ἐγλυκοκελαεῖδουσαν,
Ἐσφύριζεν ἐκεῖνος

Ὁ κακοῦ Ἀρλεκίνος
καὶ κείνα τὰ καϊμένα,
ἔτ' ἀναγκασμένα,
ἄμέσως σιωποῦσαν,
καὶ ὅλ' ἀγανακτοῦσαν.

Μ' ἀφ' οὗ κατεβαρέθηκαν ἀπὸ ταῖς ὑδρισίαις
τοῦ Παπαγάλου τοῦ τρελλοῦ, κ' ἀπὸ ταῖς ἀνοσίαις,
Μιὰ μέρα ἔρχονται ἔς αὐτὸν, κ' ἔτ' τοῦ ὁμιλοῦσι·
(Βέβαια ἔαν οἱ Λάκωνες, χωρὶς νὰ φλυαροῦσι!)
„Λάλησε δ' αὖ καὶ σὺ νὰ ζῆς εὐμορφε Παπαγάλε,
„Ὅπου σφυρίζεις πάντοτε· εἰ, τὴ φωνή σου βγάλε,
„Διὰ νὰ σ' ἐπαινέσωμεν ὅλοι μὲ συμφωνία·
„Βέβαια ἔχεις μιὰ φωνή, ποῦ θέλει τὴν καρδιά.
„Ὅθεν παρακαλοῦμέν σε, δάσκαλε, καταδέξου,
„Ψάλε νὰ μαθώμε κ' ἐμείς τὴν δεινίσίμας δέξου“.

Τότε ὁ Παπαγάλος,
Δάσκαλος ὁ μέγας,
Πολλὰ ξενοχωρεῖται,
Ἐντρέπεται, λυπεῖται·
Μὰ ζύνει τὸ κεφάλι,
Με χωριατιά μεγάλη
καὶ κάνει ἔς τὰ πουλιά
τούτῃ τὴν ὁμιλία·

„Ἡῖροι Λογιώτατοι, ὑπερευχαριστῶ σας·
„Πολλὴν τιμὴν μὲ κάνετε μ' αὐτὸν τὸν ἐπαινόν σας
„Πλὴν δὲν εἰξεύρω παντελῶς ἐγὼ νὰ τραγουδήσω·
„Ἄν θέλετ' ὅμως, ἑτοιμὸς εἶμαι νὰ σᾶς σφυρίσω.
„Ἐν Λονδίῳ, τῇ ἁ τοῦ Αὐγ., μαιζ“.

Μετεφράσθη αὐτοσχεδίως ὑπὸ
Ἑλληνόφρονος Σαλαμινίου.

Μῦθος ἢ. τοῦ Lorenzo Pignotti.

Μῦα καὶ Κωνωπίδιον.

Ὁ ἥλιος διέτρεχε σφαῖραν τὴν οὐρανίαν,
καὶ δι' ἀκτίνων φλογερῶν ἐφώτιζε τὸν κόσμον·

Τότε ἀνδρεῖος γεωργός, τὰ ἄροτρον κατέχων,
 Ἔσχιζεν ὡς φιλόπονος τὴν γῆν τὴν καρποφόρον.
 Ἦν δὲ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καταπεφλογισμένον,
 Πλῆρες ἰδρώτος βέοντος, ὡς κρήνη μελανόχρους·
 Ἐῖχε δὲ κόμην αὐχμηράν καὶ διαλελυμένην·
 Καὶ ὅλως κάτω νενευκῶς τὴν κεφαλὴν καὶ ὦμους,
 Καὶ ἐπ' ἄρότρου ἀσφαλῶς γόνυ χλωρὸν σφιρίζων,
 Μιᾶ χειρὶ τὸ ὄργανον διεύθυνε σπουδαίως.
 Κέντρον δὲ τὸ ὀξύτατον κρατῶν ἐν τῇ ἐτέρᾳ,
 Τοὺς ταύρους τοὺς καρτερικοὺς ἠνάγκαζεν εἰς ἔργον.

Μῦα δέ τις αἰφνιδίως, ἵπταμένη αὐθαδῶς,
 Ἐπὶ τοῦ ἄρότρου σπεύδει καὶ καθίζει τολμηρῶς·
 Ἔῖτα μετὰ προθυμίας, ὡς σπουδάζουσα πολὺ,
 Ἴπταται καὶ ἐπιστρέφει καὶ κινεῖται συνεχῶς
 Ποτὲ μὲν ἐπὶ τοῦ ὦμου ταύρων τῶν ἐργατικῶν,
 Ποτὲ δ' ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ σπουδαίου γεωργοῦ,
 Ὡς περ ἐπιμελουμένη τινὸς ἔργου ὑψηλοῦ.
 Ἀλλὰ Κωνωπιδίον τι κατὰ τύχην προσελθὼν,
 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν τοσοῦτον κινουμένην βαθμηδὸν,
 Τὰ πτερόεντα ἐκείνη ἔπη ταῦτα προσαυδᾷ.

„Φιλτάτη Μῦα, διὰ τί τόσους
 „Κόπους καὶ μόχθους ἐνταῦθα εἰργαίεις
 „Καὶ μετ' ἀνδρείας τοὺς ὑπομένεις;
 „Τί πράττεις ὧδε καὶ τί ἐργάζῃ;
 „Ἐξαύδα, μῆτερ, μὴ κεῖθε νόω“.

Ἐῖπε τὸ Κωνωπιδίον· ἡ Μῦα δ' ἐπὶ τούτοις
 Ἀγανακτεῖ, ὀργίζεται καὶ λέγει πρὸς ἐκεῖνον·
 „Ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
 „Οὐ βλέπεις εἰς τί ἔργον ἐνθάδε κοπιῶ;
 „Λοιπὸν σὺ μόνος τοῦτο δι' ὅλου ἀγνοεῖς!

„ὦ ἀνήτον παιδίον αὐθαδὲς καὶ τολμηρόν!
 „Ἀνοιξὼν τὰ ὄμματά σου, ἴδε, ἴδε φανερῶς·
 „Εἰς τί ὧδε ἐμοῦ πάντες ἀσχολούμεθα θερμῶς·
 „Ἴδε ὅτι κοπιῶμεν γεωργοῦντες τὸν ἀγρόν“.

Κ' εὐθὺς τὸ Κωνωπιδίον γελάει καὶ καγχάζει

Ὡς περ τὸ πάλαι οἱ θεοὶ ἐνώπιον Ἡφαίστου.

Οὕτω πολλάκις ἐνασχολοῦνται

Οἱ ἡλαζόνες σχολαστικοί,

Καὶ ὥς περ Μῆαι φιλοτιμοῦνται·
Ἄλλ' αἰφνιδίως καταγελῶνται
Ὡς ἀηδέσαστο καὶ μαυροί,
Ἐν Λονδίῳ τῇ β' τοῦ
Αὐγ., αἰωζ'.

Μετεφράσθη αὐτοσχεδίως καὶ ἐλευθέρως ὑπὸ
Ἑλληνόφρονος Σαλαμινίου.

Μῦθος κβ'. τοῦ Lorenzo Pignotti.

Ἀηδῶν καὶ Κοῦκος.

Ἦδη τὸ ἔαρ τὸ καλὸν ἐγείρετο ἐξ ὕπνου
ὑπὸ γλυκέων καὶ τερπνῶν Ζεφύρου φυσημάτων·
Ἦδη τὴν κόμην τὴν ξανθὴν ἐκτένιζεν ἡρέμα,
Καὶ ἐνεδύετο χρυσοῦν ἱμάτιον ποικίλου·
Ἔρωτες δὲ καὶ Χάριτες μετὰ παιδρῶν προσώπων
Περὶ αὐτὸ ἐχόρευον ποδὶ πῶ ἀβροτάτῳ,
Καὶ ἄνθη εὐωδέσαστα ἔρριπτον κατ' ἐκείνου.
Τὸ δ' ἰλαρὸν καὶ ἡμερον πάσης τῆς ἀτμοσφαίρας,
Κ' ἡ ὄψις ἡ χαρμόσυνος ἀγρῶν καὶ πεδιάδων
Ζῶα παντὶ ἐνέπνεον τέρψιν καὶ θυμῷδιαν·
Ἀρνία καὶ βοῖδια ὑπὸ χαρᾶς ἐσκίρτων
Ἐπὶ ἀνθέων μαλακῶν καὶ διαφόρων χόρτων.
Τὰ ὄρνεα μεθ' ἡδονῆς συμφώνως ἐκελάδουν,
Καὶ τῶν ἄλσέων ἡ Ἥχῃ γλυκέως ἀντελάλει.
Ἐψαλλε δὲ κατ' ἐξοχὴν ἡ νέα Φιλομήλα
Ὡς περ λαμπρὰ βασίλισσα τῶν μουσικῶν ὀρνέων·
Ποτὲ μὲν συζευγνύουσα, ποτὲ δὲ διαιροῦσα
Τοὺς ἦχους τοὺς μελωδικούς εὐρύθμως καὶ συμμέτρως,
Ἀποδεικνύει προφανῶς πόσον αὐτὴ ἡ φύσις
ὑπερτερεῖ κ' ὑπερνικᾷ τὴν τῶν ἀνθρώπων τέχνην·
Ἄλλοτε ἡ εἰδὴ αὐτῆς βραδέως προχωροῦσα,
Εἰς τὸν κατώτατον βαθμὸν ἡδέως καταβαίνει·
Καὶ ἄλλοτ' ἐν ταχύτητι μεγάλῃ θυμασίῃ
Εἰς ὕψος τὸ ἀνώτατον ἐξαίφνης ἀναβαίνει.

Μόνη δ' ὑπὸ τὰ φύλλα θρηνοῦσα κελαδεῖ·
Τῶν δὲ λοιπῶν ὀρνέων συνάμα ὁ χορὸς

Σιωπᾷ, προσέχει,

Ἀκούει, θαυμάζει.

Ἄλλὰ καὶ Ζέφυρος ἐλαφρόπους
Πτέρυγας κλείει ποικιλοχρώμους,
Κ' ὑπὸ τὰ δένδρα ἴσεται χαίρων
Μέλους ἀκούων λιγυρωτάτου.

Μόνος δέ τις τολμητίας Κοῦκος πόρρωθεν ἔσως,
Ἐφαλλε μετ' ἀηδίας καὶ ἐτάρατ' αὐθαδῶς
Τῆς ὥραιας Ἀηδόνης μελωδίαν τὴν τερπνὴν.
Ὁ δὲ κοκκυγμός ἐκείνου εἰς μανίαν προχωρῶν,
Καὶ ἀφόρητος εἰς τέλος ὑπὸ θράσους γεγονώς,
Τὴν εὐαίσθητον ἐκείνην ψάλτριν τὴν πτερωτὴν
Εἰς ὀργὴν καταναγκάζει καὶ βαθεῖαν σιωπὴν.

Ἀλλ' αἰφνιδίως αὐτὸς ὁ Κοῦκος,
Ὁ βαρβαρόφρων ὡς Μαμαλοῦκος,
Ἰπτатаι, σπεύδει καὶ πλησιάζει

Πρὸς τὴν λιγύφθογγον Ἀηδόνα,
Καὶ ἐπὶ κλάδου, ὡς ἐπὶ ξύνου,

Ἐν σοβαρότητι προσκαθίσας,

Τοιαύδε εἶπε μαρολογήσας·

„Πότον γλυκέως καὶ τεχνηέντως

„Ψάλλομεν ὧδε αὐτὲ καὶ γὰρ,

„Εἰς εὐφροσύνην τῶν φιλομούσων

„Καὶ εἰς ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ!“

Μόλις ὁ Κοῦκος ταῦτα προσέφη,

Καὶ ὑπὸ πάντων κατεσυρίχθη

Ὡς ἀλαζώντε καὶ τολμηρᾶς,

Καὶ ὡς Μαρμάκουθος κενεόφρων,

Ἀνοητότατος καὶ μαῶς.

Ὁ φθονερός σχολαστικὸς, πλήρης ἀναισχυντίας,
Ἐν τέχνῳ παραβάλλεται πρὸς τέκνα τῆς σοφίας·
Καὶ σπεύδει καὶ τὸ ἥμισυ τῆς δόξης ἵνα ἔχῃ·
Ἀλλ' ὡς Ἰξίω ἀναιδής, τὸ νέφος μόνον βλέπει,
Ἐν Δονδίνῳ, τῇ γ' τοῦ Αὐγ. αἰωζ'.

Μετεφράσθη αὐτοσχεδίᾳ ὑπὸ
Ἑλληνόφρονος Σαλαμίνιου.

Πρὸς τοὺς φιλογενεῖς ἐκδότας τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ.

ἀπὸ Ἰασίου τῇ ε'. Ὀκτωβρίου 1817.

Ἀποκατεσάθη τέλος πάντων εἰς τὸ ἐνταῦθα Αὐθεντικὸν σχολεῖον διδάσκαλος αὐτοῦ Γεώργιος ὁ Θεραπευανός· ὁ δὲ προκατόχος αὐτοῦ Κύριος Σέργιος ἀπῆλθεν εἰς Βλαχίαν, καὶ ἐκεῖθεν, τιμηθεὶς παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου Ἡγεμόνου μὲ τὸ ἀξίωμα τῆς Καμινναρίας, ἐσάλη εἰς Βασιλεῦσαν, ἀντὶ τοῦ ζητουμένου Γεωργίου Θεραπευανοῦ. Ἀπορῶ! πῶς δὲν εὐρέθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἢ εἰς αὐτὴν τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν πρὸ τοσούτων χρόνων ἐναδρυνομένην ἐπὶ μαθήμασι τοσούτων καὶ τηλικούτων διδασκάλων, ἅλλος Γραμματικὸς διδάσκαλος ἁξίας τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολείου;

Φιλογενέσατε Ἀλέξανδρε ἐξ Ὀδισσοῦ! Οἱ νέος Ἀνάχαρσις μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς Κυρίου Κωνσταντίνου ἡοῦ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου Ποσειδνίκου Κυρίου Δημητρίου Μάνου εἰς Κωνσταντινούπολιν, τοῦ ὁποῦ ἡ μετάφρασις εἶναι καὶ ἀξιόλογος καὶ πεπλουτισμένη ἀπὸ διάφορα σχόλια, καὶ μὲ τὰ χωρία ἀπαράλλακτα τῶν ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων Ἑλλήνων καὶ ἄλλων, ἐπιθεωρηθεῖσα καὶ διορθωθεῖσα ὑπὸ τοῦ πολυμαθοῦς καὶ φιλολόγου πατρὸς τοῦ μεταφραστοῦ, οὗτινος καὶ ἡ βιβλιοθήκη ἔγινε γνωσὴ εἰς πολλοὺς λογίους διὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἐκλογὴν αὐτῆς.

Ἐχεις λοιπὸν, μεγαλόδωρε καὶ εὐεργέτα τοῦ γένους Ἀλέξανδρε, γῆν ἀγαθὴν, ἵνα σπείρης ἐπ' εὐλογίαις. Ἐρεῦνῃσον, ζήτησον καὶ λάβε αὐτὴν τὴν μετάφρασιν, ζεῖλον αὐτὴν ἐνταῦθα, ἢ εἰς Βιένναν, καὶ ἔξεις τὸν ἀμάραντον ζέφανον παρὰ τοῦ γένους. Ἄν ζεῖλῃς αὐτὴν εἰς Ἰάσιον, σοὶ ὑπόσχομαι ἄκραν τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἐκδόσεως.

Μανουὴλ Βερνάρδος Κρήτης.

Ἐπίγραμμα τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐθεντόπαϊδος
Κυρίου Σκαρλάτου Γκίκα εἰς μίαν Ἐκκλησίαν
τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

(ἐσάλη διὰ τοῦ κυρίου Μ. Βερνάρδου τοῦ Κρητός.)

„Πάυστα, φιλακόλουθε, ὃν ἤρξατο ναὶν ἐγείρειν,
Οὐποτε ἀρχαμένῳ, οὐποτε παυσομένῳ.

„Εἰ πότε ἔρεῖς; μὴδ' ἔτος· Εἰ τίς; Θεόδωρος ὁ Πάλας.

Εἰ τίνι φῆς; Ἀγίῳ, εἰπ' ἀνάγραμμα ἔτους,

„Πνεύματι, σῶμα, Θεῷ δὲ, βροτὸς, καὶ ἑναρχὸς ἀνάρχος
Ἀνέτο εὐσεδέως ναὸν ἢ δαπάνη.

Εἰδήσις ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

ἀπὸ 15. Σεπτεμβρίου 1817.

Εἰς τὸν Μωρέαν κατὰ τὴν καιρόπολιν Βοσιτζαν λεγομένην, ἠκολούθησε πρότινων ἡμερῶν ἓνα φυσικὸν ἀποτέλεσμα . . . Εἰς τὴν θάλασσαν μέσα, πλησίον τῆς εἰρμημένης πόλεως, ἔγινε μία θαυμασιωτάτη ἀνάβρασις, ὥστε τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ὑψώθη ὑπὲρ τοὺς δεκαπέντε πήχεις, ἐπνίξεν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους κατοίκους, ὅλον τὸ παράλιον, καὶ μετὰ τὸ κάτω τῆς καιροπόλεως (1).

Κ α τ ά λ ο γ ο ς

τῶν ἐν Βιέννῃ ἀπὸ 1812—1816 ἐκδοθέντων εἰς τὴν καθομιλουμένην καὶ παλαιὰν Ἑλληνικὴν ἑλῶσαν βιβλίων.

(Ἀκολουθία. Ἰδ. Α. Ε'. τοῦ τρέχ. χρόνου Ἀρ. 15. Σελ. 379.)

1 8 1 6.

Οἰκονομία πρακτικὴ τε καὶ γενικὴ πάντων τῶν τῆς Ἀγροικίας κτημάτων, ἐκ πολλῶν ἐρανισθεῖσα, παραρτήμασι τε οἰκείοις καὶ σημειώσεσι πλουτισθεῖσα, ὑπὸ Δημητρίου Παναγιωτάδου τοῦ Γοβδελά, Δόκτωρος τῶν ἐλευθερίων Τεχνῶν καὶ τῆς Φιλοσοφίας. Τόμος πρῶτος, περιέχων τήν τε Οἰκοδόμησιν καὶ τὴν Ὀρνιθοτροφίαν. Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας. Τύποις Σνιρερείοις. 1816. Σελ. ιε' καὶ 345.

(1) Ἐπεθυμούσαμεν νὰ μάθωμεν περιστατικώτερον περὶ τοῦ φυσικοῦ τοῦτου συμβάντος, καὶ μάλιστα ἂν τὸ ὕδωρ ἀπεσύρθη πάλιν ἢ ἔμεινεν κατακαλύπτον τὰ παράλια ἐκεῖνα· ὅθεν παρακαλοῦμεν τοὺς κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου λογίους ἢ τοὺς πλησιαιτέρους νὰ ἐξετάσωσιν ἀκριβέστερον καὶ νὰ μᾶς εἰδοποιήσωσι, διὰ νὰ τὸ κηρύξωμεν διὰ τοῦ Λογίου Ἑμ.ν.

μον εἰς ἐκπλήρωσιν αὐτῆς τῆς ὑπουργίας, κατὰ τὴν παραγωγίαν τοῦ Λωκκίου, βάζοντές το εἰς τὴν καθήκλαν πολλὰς ἡμέρας συνεχῶς τὴν ὥραν τῆς σικιάσεως τοῦ ἀπὸ τὴν κοιτίδα, ὥραν πολλὰ χρήσιμον διὰ τὴν μετέπειτα συναναστροφὴν, ἢ τὰς ὑπουργίας τῆς τροφῆς ἢ μιτρῶς.

Ἐὰν τὸ μηχανίον δυσκόλως ἐκκρίνηται, τῷ δίδουσι δύο κοχλιάρια, ἢ καὶ περισσότερα, νεροῦ ζαχαρωμένου, ἀμυγδαλαίον γλυκὸν ἠνωμένον μὲ σεράπιον κιχωρίου ὡς ἐκκοπτικά, ὠφελοῦντα προσέτι, ὅταν τὸ νήπιον δοκιμάζῃ καλικά ἄλγη ἐξ αἰτίας τῆς σύψευς, ἀλλ' ἢ κατάχρησις τῶν ἱατρικῶν εἶναι σκόπελος ἐπικίνδυνος διὰ αὐτὰ τὰ ἀσθενῆ ὄντα.

Μία ἀπὸ τὰς ἀναγκαιοτάτας ἐκκρίσεις διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ νηπίου εἶναι ἡ ἀδηλος διαπνοή, τῆς ὁποίας τὸ ἐκκριτήριον ὄργανον εἶναι ἡ ἐπιφάνεια ὅλου τοῦ σώματος· καὶ ὡς αὐτὴ ὑποθέτει πάντοτε τὴν πάσραν καὶ διαπορότητα τοῦ δέρματος, ἔπεται ὅτι τὰ πλυσίματα, τὰ λουτρά καὶ τρυψίματα διὰ νὰ ἀνοιχθοῦν οἱ πόροι εἶναι ἀναγκαιοτάτα. Ἄς πλύνωσιν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τὸ νήπιον ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν μὲ ἓν σπογγάριον μουσκευμένον εἰς χλιαρὸν νερόν, εἰς τὸ ὁποῖον προσθέτουν οἶνον ἢ ἐγχυσιν ἀρωματικὴν. Αὐτὸ τὸ μέσον πασρεύει καὶ δυναμάνει τὸ δερμικὸν ὄργανον, ἐμποδίζει τοὺς ψύλλους, τὰς φθείρας, καὶ κόρυζας, τὰ διάφορα εἶδη τῶν φυμάτων τοῦ λαιμοῦ, πλάκας τῆς κεφαλῆς, καὶ ἐξανθήματα εἰς τὸ πρόσωπον, κοινῶς ὀνομαζόμενα δροσίλια, καὶ κακοχυμίας. Τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς πλυνόμενον κλύπτεται εὐθὺς κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἀπὸ τὸ φυσικόν του κάλυμμα· καὶ τὸ φαλίδιον ἢ ξυράφιον δὲν θέλουσιν εἶναι ποτὲ ἀναγκαῖα διὰ νὰ τὸ ἐκδύσουν ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἁραιὸν συλισμόν.

Οἱ Λωκκίος καὶ Φλοῖερος εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ μετ' αὐτοὺς Ρουσσῶς εἰς τὴν Γαλλίαν παρήγγειλαν τὰ ψυχρὰ λουτρά πρὸς δυνάμωσιν τῶν νηπίων· ἀλλὰ μᾶλλον φιλόσοφοι ἢ ἱατροί, φιλάνθρωποι ἢ παρατηρηταί, δὲν εἶναι παράδοξον, εἰς ὑπερφύωσαν ἓν μέσον, τοῦ ὁποίου ἀνήκει εἰς τὴν πεῖραν νὰ διασαφήσῃ τὴν ιδιότητα, τὴν ὠφέλειαν, ἢ βλάβην. Τὸ ψυχρὸν ἓν γένει εἶναι ἐχθρὸς τοῦ ἀρτιγεννήτου νηπίου, καὶ μάλιστα τοῦ φύσει ἀδυνάτου, τὸ ὁποῖον ἤθελε ναρκωθῆ, ἢ τὰ μέρη του δοκιμάσει σπασμούς, ἀποπληξίαν, ἢ τέλος παν-

Εἰσαγωγή γενικὴ τῆς Γεωγραφίας εἰς πλήρη τῆς
γῆς γνώσιν, συντεθειτά μὲν γερμανιστὶ ὑπὸ Ἀδάμ Χ.
τοῦ Γασπάρεως, ἐξελληνισθεῖσα δὲ καὶ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ
τῶν ἀδελφῶν Καπετανάκη. Τόμος Α'. ἐν Βιέννῃ τῆς
Ἀουστρίας, κατὰ τὴν Τυπογραφίαν Ἰωάννου Συνεῖρερ. 1816.
Σελ. 9. καὶ 414. Τόμος Β'. Σελ. 416.

Στοιχειῶδες Σύγγραμμα περὶ Ἠθικῆς καὶ Εὐδαιμονίας,
μεταφρασθὲν ἀπὸ τοῦ γαλλικοῦ παρὰ τοῦ ἱατροῦ Μ. Χρη-
σαρῆ. Τόμος Α'. ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας ἐκ τῆς τυπογρα-
φίας τοῦ Ἰωάν. Βαρβ. Τζεβεκίου. 1816. Σελ. κς. καὶ 192.
Τόμος Β'. Σελ. 170.

Χαρτοπαίγνιον Γεωγραφικὸν σύγγραφέν μὲν γαλ-
λίστῃ ὑπὸ Ε. Ζουί, μεταφρασθὲν δὲ εἰς τὴν καθομιλου-
μένην τῶν Γραικῶν γλῶσσαν ὑπὸ Αἰκατερίνης Ῥαση.
Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας. Τύποις Συνεῖρερος. 1816.

Ἑλληνικὸν Ἀλφαβηταριὸν μετ' ἀκριβοῦς καὶ συν-
τόμου μεθόδου, πλήρες τῶν πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν ἀ-
ναγκαίων, προσφυῶς ἡρμοσμένον κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν
τάξιν καὶ μέθοδον, φιλοπόνως συνερανισθὲν ὑπὸ ὁμογε-
νοῦς τινος, καὶ ἰδίᾳ δαπάνῃ τύποις ἐκδοθὲν πρὸς χρῆσιν
τῶν κοινῶν Σχολείων τοῦ Γένους, ἐν ᾧ προστεθήσαν καὶ
τινα χαλκογραφικὰ παραδείγματα πρὸς γύμνασιν τῶν
νέων εἰς τὴν Καλλιγραφίαν. Ἐν Βιέννῃ, ἐκ τοῦ Ἑλληνι-
κοῦ Τυπογραφείου δὲ Χιρσφέλδ. 1816. Σελ. 116.

Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας ἀπ' ἀρχῆς
ταύτης μέχρις ἀλώσεώς τῆς Κωνσταντινουπόλεως παρὰ
τῶν Ὀθωμανῶν μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ
Σκούφου. Τόμος Α'. ἐν Βιέννῃ. 1816. ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ
Τυπογραφείου δὲ Χιρσφέλδ. Σελ. ις, καὶ 229. Τόμος Β'.
Σελ. 323.

Ὁ Φιλαργυρος κατὰ τὸν Μολιέρου. Κωμῳδία εἰς πέν-
τε πράξεις ὑπὸ ****. (Ἦν δ' ἐμοὶ (τῇ Κωμῳδίᾳ) καὶ τοῖσιν
ἐμοῖς εὐφραίνουσθ' εὐμήμασιν εἰς τὰς ὥρας τὰς ἑτέρας εὐ-
φρονεῖν δοκῆσετε. Ἀριστοφ. Νεφέλ. στίχ. 561—562.). Ἐν
Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας. Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ Ἰωάν. Βαρβ.
Τζεβεκίου. 1816. Σελ. 170.

Βίος Θεμιστοκλέους τοῦ Ἀθηναίου, συλλεχθεὶς ἐκ πολλῶν
Συγγραφέων, καὶ παραφρασθεὶς εἰς τὴν ἀπλουτέραν Ἑλ-
ληνικὴν γλῶσσαν ὑπὸ Ἀθανασίου Σταγειρίτου.

Καθηγητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τῇ ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας Καίσαροβασιλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν. Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Ἰωάν. Βαρθ. Τσβεκίου. 1816. Σελ. δ' καὶ 108.

Δοκίμιον περὶ τῶν γραμμάτων τῆς τῶν Γάλλων φωνῆς καὶ τῆς αὐτῶν ἀπαγγελίας, καὶ μὴν καὶ περὶ τῶν διαφορουμένων διγενῶν Οὐσιαστικῶν τε καὶ Ἐπιθέτων Ὀνομάτων, ὑπὸ Δημητρίου Παναγιωτάδου τοῦ Γοβδελαῖ, Δόκτορος καὶ Καθηγητοῦ τῶν Ἐλευθερίων Τεχνῶν καὶ τῆς Φιλοσοφίας. Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας, ἐκ τῆς Τυπογραφίας τοῦ Ἰωάν. Βαρθ. Τζβεκίου. 1816.

Κούρκας Ἀρπαγὴ. Ποίημα ἡρώικοκαμικὸν εἰς τρία ἄσματα συντεθέν παρὰ τοῦ Ἀρχontos Ποσελνίκου κυρίου Ἰακωβάκη Ρίζου τοῦ ποτέ Νερούλου. Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ I. B. Τσβεκίου. 1816. Σελ. 29. εἰς 8ον.

Λοιμολογία ἡ περὶ τῆς Πανώλης, προφυλάξεως καὶ ἐξολοθρεύσεως αὐτῆς, μᾶλλον εἰς χρῆσιν τῶν Ἀνιάτρων, παρὰ τοῦ Πετράκη Κ. Π. Ἡπήτρου ἱατροῦ καὶ μέλους τοῦ κατὰ τὴν Βιένναν Πανεπιστημείου. Ἐν Βιέννῃ, 1816. ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς τυπογραφίας τοῦ Χιρσφέλδ. Σελ. 110. εἰς 8ον.

Ὁ Ἐμπορικὸς Κώδιξ τῆς Γαλλίας, μεταφρασθεὶς ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ πρώτοτύπου, καὶ πολλοῖς σημειώμασι πλουτισθεὶς, ἔτι δὲ παραρτήματι τῶν ἀναγκαίων ἄρθρων ἐκ τοῦ πολιτικοῦ Κώδικος ἐπαυξηθεὶς παρὰ Νικολάου τοῦ Παπαδοπούλου, πρὸς οὗ προσενεχθεὶς τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐντιμοτάτῳ συστήματι τῶν Ἑλληνοβρῶμαίων (;) Ἐμπόρων, πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν, αἰαλώμασι τοῦ κυρίου Μιχαὴλ Βασιλείου τύποις ἐκδίδεται, ἐν Βιέννῃ, 1816. εἰς 8ον. Σελ. 248. κς.

Ε Ἰ δ ῆ σ ε ι ς.

Εἰς τὸν βιβλιοπώλην Jos. Schalbaecher (ιδ. Ἀρ. 15. Σελ. 377.) ἦλθον νεωσί:

Dictionnaire Grec-français, composé sur

l'ouvrage intitulé: Thesaurus linguae graecae de Henri Étienne, par J. Blanche, seconde édition, revue, corrigée et considérablement augmentée, à Paris 1817.

φλωρίνια ἀργ. 11.

Στράβωνος Γεωγραφικῶν τόμος δεύτερος. Ἐκδ. Κοραΐ. εἰς 8ον. μέγ. ἐν Παρισίοις 1817. φλ. 5: 45.

Ἑλληνικῶν Ἀνεκδότων παρὰ Μουσοζύδου καὶ Σχινῶ, τετράδιον δ' καὶ ε. πρὸς κρ. 50 τὸ τετράδιον.

Ἐξεδόθησαν ἐν Λειψία παρὰ Βεῖδμάννω:

Χοιρίλου τοῦ Σαμίου τὰ σωζόμενα. Choerili, Samii, quae supersunt. Collegit et illustravit, de Choerili Samii aetate, vita et poësi aliisque Choerilis disserunt Dr. Aug. Ferd Naekius, Inest de Sardanapali epigrammatis disputatio. εἰς 8ον. μέγα. εἰς χαρτ. τοῦ τύπου 1 ταλ. καὶ 6 γροσ. καὶ εἰς χαρτ. τοῦ γραψίμ. 1 ταλ. 12 γροσ.

Ἰσοκράτους Πανηγυρικός. Isocratis Panegyricus. Textum recognovit, cum animadversionibus Dr. S. F. N. Mori suisque edidit F. A. Guil. Spohn. εἰς 8ον. μ. εἰς χαρτ. τοῦ τύπου 1 ταλ. καὶ 12 γροσ., καὶ εἰς χαρτ. τοῦ γραψίμ. 2 ταλ.

Σφαλμάτων τινῶν τυπογραφικῶν διόρθωσις.

Σελ. 195. ἐν τῷ τέλει τοῦ παραγράφου: Δὲν εἶναι λοιπὸν δίκαιον. . . . Λατινισμούς. Γρ. ἐρωτηματικῶς: Λατινισμούς;

Σελ. 204. ἐν τῷ ὀγδόῳ εἰχῶ Γρ. rectè ἀντὶ τοῦ recta.

Σελ. 459. Γρ. Schwarza viae (Γερμανισί Schwarzaui, τόπος τις βουνώδης καὶ τρομερὸς εἰς τὴν κάτω Αὐστρίαν).

των θάνατον, εἰν δὲν ἔχη δύναμιν ἀρκετὴν, νὰ αὐτενεργή-
 ση, καὶ ἐπομένως νὰ ὑποφέρει τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ψυχροῦ.
 Τὰ χλιαρὰ λουτρά εἶναι ὠφέλιμα, ὡς μέσα τῆς διατηρή-
 σεως τῆς πάσρας. Πρὸς τοῦτοις ἡ φυσικὴ ῥοπή τοῦ ατόμου
 πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γνώμων πρὸς αὐτό, καὶ εἰν κάμ-
 μία περίσασις ἀπαιτῇ τὴν χρῆσιν τοῦ ψυχροῦ λουτροῦ, ὅ-
 χι αἰφνιδίως, ἀλλὰ βαθμιδῶν καὶ κατ' ὀλίγον, διὰ νὰ συν-
 εἰθίσῃ, βυθίζουσιν τὸ παιδίον. Οἱ παλαιοὶ πρόγονοι τῶν Γάλ-
 λων Γουλαῖοι, λέγουσι τινές, καὶ αἱ γυναῖκές των μετὰ
 τὴν γέννησιν ἔλουαν τὰ νήπιά των εἰς τοὺς συμμωτινοὺς των
 ποταμοὺς. Αὐτὰ τὰ παραδείγματα δὲν εἶναι εὐκολομίμητα
 εἰς τὰς ἡμέρας μας. Ὁ καιρὸς τῶν Σεγουέζων καὶ Βελλουέ-
 ζων δὲν ὑπάρχει πλέον, καὶ βεβαίως αὐτὸ ἤθελεν εἶναι κα-
 κὸν μέσον εἰς ἓν πεπολισμένον ἔθνος, καὶ ἐνάντιον εἰς τὴν
 αὐξησίν του, νὰ μιμηθῇ τὰ ἄγροικα, σκληρὰ καὶ βάρβαρα
 ἦθη τινῶν Νομάδων, οἵτινες ἔζων εἰς τὰ δάση.

Θέλετε νὰ ἰδῇτε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τριψιμάτων εἰς
 τὸ νήπιον; κινήσατε τὸ χερίον σας εἰς τὰ νώτια μέρη, ἔταν
 τὸ ἐκδύνετε, καὶ θέλετε ἰδεῖν αὐτὸ τότε τεινόμενον, χα-
 μογελῶν καὶ ἐνταυτῷ δεικνύον τὴν δοκιμὴν, ὑποχρεῶνον
 τὸν τρίβοντα νὰ τὰ συνεχίσῃ. Αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς κοινω-
 νομένης κινήσεως εἶναι ἐπιτύδειον νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν γύ-
 μνασιν, φέρον ὅλας τὰς ὠφελείας, διεγείρον τὴν αἰσθητι-
 τητα τοῦ δέρματος, συνεργοῦν εἰς τὴν ἀδύλον διαπνοὴν, ἀνα-
 στηρίζον τὴν ἰσορροπίαν εἰς ὅλην τὴν ζωικὴν μηχανήν. Ἡ χεῖ-
 ρα μόνι, ἡ πανίον λινόν, ἡ μάλλινον, κρύον ἢ θερμόν, ἡ
 βεβρεγμένον μὲ κανὲν ὑγρὸν ἀρωματικὸν εἶναι τὰ ἐργαλεῖα
 διὰ τὸ τρίψιμον. Τὰ τριψίματα πρέπει νὰ ἦναι τοπικὰ ἢ
 γενικὰ, μᾶλλον ἢ ἥττον συχνὰ καὶ διαρκῇ κατὰ τὴν δύνα-
 μιν καὶ τὸν ὀργανισμόν τοῦ ὑποκειμένου. Τὸ πρῶτ' πρέπει
 νὰ ἐξακολουθῶνται εἰς οἶκημα εὐκρατον, ἀλλ' εἶναι ὠφελι-
 μάτερα εἰς τοὺς βροχεροὺς καιροὺς καὶ κλίματα φύσει ὑγρὰ.

"Αποπον εἶναι νὰ ζητῶσι πολλὴν γύμνασιν ἀπὸ τὸ ἀρ-
 τιγέννητον νήπιον. Μόλις ἀφῇναι τὸν μασόν, καὶ ὁ ὕπνος
 τὸ καταλαμβάνει· ὁ ὕπνος εἶναι τόσο ὠφελιμώτερος ὅσον
 διαρκέστερος, ὡς χρήσιμος εἰς τὴν χάνευσιν τῶν ὀπείων λαμ-
 βάνει χυμῶν. "Ας μὴ τὸ ἐξυπνίζωσι λοιπόν, ὅταν ἀπολαμβά-
 νῃ αὐτὸ τὸ ἰδῶρὲν τῆς φύσεως, καὶ μάλιστα μετὰ τὸ βύζα-

μα ἄς τὸ βάζωσι νὰ κοιμηθῇ. Τὸ ὑγιαῖνον νήπιον ἢ μὴ ἐνοχλούμενον ἀπὸ κανέν πρᾶγμα, εὐθὺς μετὰ τὴν θήλασιν κλείει τὰ βλέφαρά του. Ἀμέσως τότε τὸ βάζουν εἰς τινὰ ἤσυχον καὶ ὀλίγον σκοτεινὸν τόπον, διὰ νὰ μὴ συγχύζεται ἀπὸ τοὺς ἤχους ἢ τὸ φῶς· πολλάκις δὲ ὕπνος τὸ εὐρίσκει ἀναμεταξύ τῶν ἀγκαλῶν τῆς τροφῆς, ἢ ὅταν τὰ χεῖλη του εἶναι προσκολλημένα εἰς τὴν ῥάγαντις. Δὲν κάμνει χρεῖα, διὰ νὰ τὸ κοιμίσουν, νὰ τοῦ ψάλλουν ἤχους μονοτόνους, ἢ νὰ κινῶν τὰς κοιτίδας. Αὐτὴ ἢ ὑπερινὴ πρᾶξις εἶναι σχεδὸν καθολικὴ, καὶ πολλοὶ ἰατροὶ τὴν κρίνουν ὠφέλιμον διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ νηπίου, ὡς ἐκθέτουσαν αὐτὸ εἰς συκυρὴν ἀφὴν τοῦ αἵρος, ἀλλ' αὐτὴ φέρει πολλὰς βλάβας· καὶ ἐν πρώτοις τὸ νήπιον ἀποκτᾷ τὴν ἑξίν νὰ μὴ κοιμᾶται, εἰ μὴ ὅταν κινῆται εἰς τὴν κοιτίδα· δεύτερον εἶναι χρεῖα νὰ τῷ δίδουν τι νάγματα βίαια ἱκανὰ νὰ τοῦ προξενήσουν σπασμούς καὶ ἐμετούς. Ὁ ὕπνος τέλος πάντων, τὸν ὅποιον μὲ αὐτὸ τὸ μέσον τοῦ προμηθεύουσιν, εἶναι εἶδος ὕπνου καρωτικοῦ ἢ καταφορᾶς, κόμματος πλησίον εἰς τὴν ἀποπληξίαν.

Τὸ παιδίον ὥσαν περισσότερον αὐξάνει καὶ ἐξειλεῖται, καὶ αἱ σχέσεις του μὲ τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα πολλαπλασιάζονται, τόσον ὀλιγωτέρου ὕπνου χρήζει. Ἡ τροφὴ λοιπὸν πρέπει νὰ τὸ κρατῇ ὑπὲρ τὸ σὺνθετος ἐξυπνον, συνειθίζουσα το βαθυμὸν εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐμπορεῖ νὰ τοῦ συγχύσῃ τὴν ἀναπαυσιν, ἐξυπνοῦσα αὐτὸ σιγαλινὰ καὶ ἤσυχον διὰ νὰ μὴ τὸ φοβήσῃ, ἢ τοῦ προξενήσῃ σπασμικὰς σημάσις. Μία μετρία κίνησις καὶ ἀνάλογος μὲ τὰς δυνάμεις του συντρέχει εἰς ἐνδυνάμωσίν του (α). Ἡ τροφὴ ἄς τὸ κινῇ μετὰ τῶν βραχιόνων τῆς, ἢ διὰ τῆς κοιτίδος, ἢ ἀφίνουσα νὰ κινήθῃ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅλον γυμνὸν ἐπάνω τοῦ κρεβ-

(α) Ἀθην. Τί οὖν πολλὴ αὐξή, ὅταν ἐπὶ ῥῆν πόνων χωρὶς πολλῶν καὶ συμπτῶν, εὐκ ἴσμεν, ὅτι μυρία κακὰ ἐν τοῖς σώμασιν ἀποτελεῖ; Κλειν. Πάνυ γε· Ἀθην. Οὐκοῦν τότε δεῖται πλείων πόνων, ὅταν ἡ πλείστη τροφή παραγίγηται τοῖς σώμασι; Ἀθ. Οὐδαμῶς γε· ἀλλ' ἐτι καὶ πρῶτερον τοῖς ἐν τῷ τῶν αὐτῶν μητέρων τρεφομένοις. Κλ. Πῶς λέγεις, ὦ λῶς; ἢ τοῖς κυομένοις φράξεις; Ἀθ. Ναί· θαυμαστὸν δ' οὐδὲν ἀγνοεῖν ὑμᾶς τὴν τῶν τηλικούτων γυμνασίην, ἣν βούλομαι ἂν ὑμῖν, καί περ ἄτοπον, οὔσαν δηλώσω. Πλzt. Νόμην, διάλογος ἔσθ' οὗτος.

δατίου ἢ σρωματίου του, ἢ ἐπάνω ἐνός εἶδους ψάθας ἢ τὰ-
πιτος, τὰς θερμὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ. Οἱ μικροὶ ἀγῶνες διὰ
νὰ σηκωθῇ, νὰ ἰσασθῇ ἢ νὰ σταθῇ συντρέχουν εἰς ἐνδυνάμω-
σίν του. Πρῶτον αὐτὸ ἐρπύζει, σύρνεται, κυβίζει, ἔπειτα
ἐξαναρχίζει, ἐξαναπίπτει. Οἱ νεφροὶ του κατασφίγγονται δυ-
νατώτεροι, οἱ πόδες καὶ αἱ κνήμαι του σφραίνονται, τέλος
πάντων σηκώνεται, κλονίζεται, ἀλλ' εὐθὺς ἀρπάζεται ἀ-
δράστου καὶ σκαλώνεται ἀπὸ τὸ πρῶτον παριστάμενον ἀντικεί-
μενον, ριψοκινδυνεύει νὰ κάμῃ κἀνὲν βῆμα· ἰδοὺ αὐτὸ τέ-
λος πάντων ὁρμᾷ μὲ βίαν, δὲν ζητεῖ πλέον, εἰ μὴ νὰ τρέ-
ξῃ καὶ νὰ παίξῃ.

Ἀλλὰ πόσον αὐτὴ ἡ γύμνασις εἶναι πολυχρόνιος!
πόσαι δοκιμαί, πόσα ψευδῆ βήματα, πόσαι θλάσεις (con-
tusiones), πόσα κλαυσίματα! Διὰ νὰ ἀποφύγουν αὐτὰ
τὰ συμβεβηκότα, ἡ πρώτη φροντίς ἐξω νὰ περικυκλώ-
σουν τὸ κεφάλινόν του μὲ ἓν κεφαλαδέσιμον ἐξέχον ὑπὲρ
τὴν ῥίνα. Ἐνίοτε ἡ τροφὸς διευθύνει ἡ ἰδίᾳ τὰ πρῶτα βή-
ματά του, κρατοῦσα αὐτὸ ἀπὸ τὰ λωρία, ἢ βάζουσά το εἰς
ἓν εἶδος δίφρου. Αὐτὰ ὅμως τὰ ἐργαλεῖα καὶ μέσα εἶναι ἐν
γένει ἐπιβλαβῆ, καὶ συγκρινόμενα μὲ τὰ τῆς φύσεως οὐ-
δὲν ἰσχύουσι. Τὰ λωρία ἐνοχλοῦν τὸν σῶμαχον, θλίβουν τὸ
σῆθος, ἔλκοντα πρὸς τὰ ὀπίσω, σηκώνουν τοὺς ὤμους, καὶ
ἐγκλίνουν τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ ἔμπροσθεν. Οἱ δίφροι, ἐξ αἰ-
τίας τῆς σκληρότητός του, συνθλά τὰ ἐγγίζοντα μέλη, κρα-
τῶν τὸ νήπιον διὰ τῶν βραχιόνων, καὶ κρεμῶν ὅλον τὸ σῶ-
μα εἰς τὸ ἰδίον του βάρος· ἐξ οὗ οἱ πλημμελεῖς σχηματί-
σμοι, οἷον· ἡ κεφαλὴ χωμένη, ὁ λαιμὸς κοντὸς, καὶ αἱ
πλάται ὑψωμέναι.

Τὸ ἀρτιγέννητον νήπιον φαίνεται μὴν ἔχον ἄλλο αἰσθη-
μα εἰ μὴ ἄλγους. Κλαίει, φωνάζει ὡς πάσχον, ἢ αἰσθανό-
μενον τὰς φυσικὰς χρείας· μὴν ἔχον τινὰ ἰδεῶν τῶν ἔξω ἀν-
τικειμένων, σφραίνεται παθῶν, ἡδυνῶν, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ δια-
νοητικὴ εἴτε ἡθικὴ του. Ζωὴ εἶναι πάντῃ σθεσμένη. Εἰς τὰς
40 ἢ 50 ἡμέρας ἀρχίζει νὰ ἰδρύνται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν
περικυκλούντων αὐτὸ ἀντικειμένων μία ἀλληλαπόκρισις.
Ἔως αὐτὸ τὸ διάστημα αἱ αἰσθήσεις του ἀποκεκοιμημέναι δὲν
ἐνήργησαν, ἀλλ' αὐταὶ ὅταν ἐξυπνήσωσι, γίνονται μέσα
ἐρμώδια εἰς τὰ αἰσθήματα καὶ τὸν πόρον τῶν ἰδεῶν του.

Εὐθὺς ἡ ἐσωτερικὴ αἰσθησις ζερεοῦται, τὸ διανοητικὸν ὄργανιζέται, ἡ θέλησις ἐξειλεῖται, τὸ λογικὸν μόνον φαίνεται πλέον ἀργώτερα.

Ἄς ἀρχίσουν λοιπὸν τὴν ἡθικὴν του ἀνατροφὴν, ὅταν ᾖναι ἀκόμῃ εἰς τὰ σπάργανα, καρποφοροῦμενοι ἀπὸ τὴν φυσικὴν του εὐκαμπτότητα διὰ νὰ τοῦ σχηματίσουν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν. Ἡ πρώτη ἡλικία τοῦ νηπίου εἶναι τῆς μιμήσεως, δηλαδὴ, διὰ νὰ εἰπῶ οὕτω, μὲ τὸ γάλα, τὰς καλὰς καθὼς καὶ τὰς κακὰς ἐντυπώσεις, καὶ αἱ προλαμβανόμεναι ἔξεις εἰς αὐτὴν εἶναι τόσον δυσκολώτεραι νὰ ἐξαλειφθοῦν εἰς τὸ μετέπειτα, καθ' ὅσον αὐταὶ ἔβαλαν βαθυτέρας ρίζας. Τὸ φυσικὸν δὲν ἀναμορφοῦται πλέον, καὶ δικαίως λέγεται, εἰάν ὁ ἄνθρωπος ἔχη ἀρετὰς ἢ ἐλαττώματα πρέπει νὰ χρεωσῇ τὸν ἐπαινὸν ἢ τὸν ψόγον εἰς τὴν τροφόν του, ἐπεὶδὴ αὐτὴ ἔγινεν ὁ πρῶτός του διδάσκαλος.

Ἡ ἀνατροφὴ τῶν αἰσθήσεων ἃς εἶναι τὸ πρῶτον ἀντικείμενον τῶν ἐνασχολήσεων των· διότι ἄνευ αὐτῶν οὔτε ἰδεαί, οὔτε κρίσεις, οὔτε διανοητικόν, ἐν ἐνὶ λόγῳ, οὔτε ἄνθρωπος, κατὰ τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, οὐδὲν ἐν τῶν νῶ, ὃ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰσθήσει. Ἡ ὄρασις, ἡ ἀκοή, ἡ ἀφὴ διαδίδουσαι τὸ περισσότερον μέρος τῶν ἐγχαράξεων καὶ ἐντυπώσεων τῇ ψυχῇ καὶ ἐκτειλισσόμεναι ταχύτερον, ἢ αἱ ἄλλαι, πρέπει νὰ διευθύνωνται κατὰ τὴν ὠφελιμωτέραν διεύθυνσιν τῶι χρῆσεών των. Ἡ προλαμβανομένη ἐντύπωσις πρέπει νὰ ᾖναι σύμμορφος μὲ τὸ προάγον αὐτὴν ἀντικείμενον. Ἰδοὺ τὸ ὑσιῶδες κέντρον τῆς ἀποκτήσεως ἐντελῶν ἰδεῶν. Τὸ νήπιον ὅμως ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον δὲν ἐμπορεῖ ἀκόμῃ νὰ χαρῇ αὐτὸ τὸ προνόμιον, τὸ ὅποιον εἶναι καρπὸς τῆς γυμνάσεως καὶ ἔξεως. Πόσα λάθῃ δὲν κάμνει πρὶν νὰ διακρίνῃ τὸ πραγματικῶδες ἀπὸ τὸ φαινόμενον! Ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον βλέπει ἢ ἀκούει, τοῦ φαίνεται προσκολλημένον εἰς τὰ ὁμμάτια ἢ τὸ τύμπανόν του. Εἰς αὐτὴν τὴν ἀπάτην τείνει φύσει τὸ χερίον του διὰ νὰ ἀδράξῃ τὸ ὅποιον αἰσθάνεται πρᾶγμα, τὸ μῆκος τοῦ βραχίονός του εἶναι τὸ πρῶτον μέτρον μετεχειριζόμενον ἀπὸ αὐτὸ διὰ νὰ διακρίνῃ τὴν ἀπόστασιν τῶν σωμάτων. Τὸ νήπιον περιπατεῖ, ἀρχίζει νὰ φέριται εἰς τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὅποια ἕως τότε δὲν ἠμπόρεσε νὰ θεωρήσῃ· τὰ μαλάσσει, μαθαίνει οὕτω νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀπόστασίν των,

τὸ σχῆμα, τὴν κρᾶσιν τῶν, διαμετρήσεις, σφερότητα εἴτε πυκνότητα καὶ ὅλας τὰς φυσικὰς τῶν ιδιοτήτας.

Ἡ τροφὸς τὸ ταχύτερον ἄς ἐνασχοληθῇ νὰ τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀπάτην τῶν ἐξωτερικῶν αἰσθημάτων, μανθάνουσα αὐτὴ νὰ ἀπιστῇ εἰς τὴν πρώτην εὐτύπωσιν, καὶ νὰ μὴ κρίνῃ διὰ τὰ ἀντικείμενα, εἰ μὴ ἀφ' οὗ ὀρθῶς τὰ σοχασθῇ. Αὐτὸ εἶναι μέσον νὰ τὸ καταστήσῃ ἥττον ματαιόφρον καὶ ἥττον προληπτικὸν εἰς τὸ ἐξῆς τῆς ζωῆς του. Τὸ φύσει εὐαίσθητον ἢ νευρῶδες φοβούμενον ἢ δειλιάζον ἀπὸ τὸ παραμικρὸν ἀπαιτεῖ μεγάλας προφυλάξεις. Πρέπει νὰ τὸ συνειθίσῃ ἀνεπαισθῆτως νὰ ὑποφέρῃ τὴν παρουσίαν ὅλων τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὅποια ἤθελαν προσβάλει ζωηρῶς εἰς τὰς αἰσθήσεις του. Ἡ τροφὸς τὰ πλησιάζει πρῶτον μὲν, τὰ ἡγγίζει διὰ νὰ τοῦ ἐμπνεύσῃ θάρρος. Τὸ νήπιον ζητεῖ νὰ ἰδῇ ἀπὸ συμμα, τὰ ψαύει καὶ οὕτω παύει ἀπὸ τοῦ νὰ φοβῆται. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ παιδίον δὲν γίνεται σκιερὸν καὶ δειλόφοβον. Δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀφήνῃ μόνον εἰς κἄν ἐν βαθύ καὶ σκοταδερὸν μέρος διὰ νὰ μὴν ἰσκιασθῇ καὶ φοβῆθῃ. Πρέπει νὰ τοῦ ἐμπνεύσῃ τινα φόβον πρὸς πᾶν ἐπιζήμιον, ὡς τὴν φωτίαν, τὸ νερόν, κρημνώδη τόπον, ζῶα τινὰ κ. τ. λ.

Τὸ θηλάζον νήπιον δὲν ἔχει λογικὸν εἰς τὴν ψυχίν του. Τὸ παράδειγμα εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον τὸ διδάσκει, καὶ κατ' αὐτὸ, ἐν ᾧ ἀρχίσει νὰ ψελλίσῃ, ἀναλαμβάνει ὡς ψιττακὸς τὸ ὅ,τι ἀκούει, μιμούμενον τὰ ὅσα βλέπει ἢ ἀκούει. Μεγάλην λοιπὸν προσοχὴν εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα πρέπει νὰ ἔχουν οἱ γονεῖς ἢ ἡ τροφὸς, ἀποφεύγοντες πᾶσαν αἰσχροὺν ὁμιλίαν εἰς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ τοῦ ἀθώου ὄντος, διότι ἤθελαν κοπιάσει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ τὸ κάμουν νὰ τὰς λησμονήσῃ. Οἱ γονεῖς, οἱ ὅποιοι, χάριν ἀξέριστου, μανθάνουν πονηρὰς πράξεις τὰ παιδία των, οἱ προσποιούμενοι ὅτι λέγουσι ὕβρεις, νὰ κακομεταχειρίζονται τὰ ζῶα, νὰ ἐλέγχουσι τοὺς δούλους ἐμπροσθεν αὐτῶν, τοῖς δίδουν τὰ χεῖρις παρδείγματα. Ἀναμφιδόλως οἱ τοιοῦτοι κάμνοντες τα αὐθάδη καὶ σοδάρὰ καὶ κακὰ ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους, θέλουν δοκιμάσει τὰ αὐτὰ ἀπὸ τὰ παιδία των εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους. Εὐτυχεῖς ἀκόμη, εἰς δὲν ἦναι μικροὶ τύραννοι ἢ δεσπότες ἐκείνων, τῶν ὁποίων θέλουν γενῇ οἱ πρῶτοι δούλοι!

Ὅ,τι βλέπει τὸ νήπιον, τοῦ ἀρέσκει, ἀλλ' ἤβελαν τὸ φεβέ-
ρει, εἰάν τοῦ κάμωσιν ὅλα τὰ ζητήματά του. Τὸ βλαβερὸν
πρέπει νὰ τοῦ ἀρνηθῶν, καὶ ἐνιστάμενον θέλουν κωφώσει τὰ
αὐτιά των εἰς τὰς ἐνοχλήσεις του, ἢ ἀναπληροῦντες το με-
κάνεν ἄλλο πρᾶγμα. Ἡ ἔλλειψις σταθερότητος εἰς αὐτὰς τὰς
περιστάσεις εἶναι μία κακὴ ὑπουργία διὰ τὸ νήπιον. Ἀπο-
λαμβάνον τὸ ὅ,τι ζητεῖ, μετ' οὗ πολὺ θέλει ζητήσει τὸ ὅ,τι
δὲν ἐμπορεῖ νὰ τοῦ δοθῇ. Ἀρχίζει νὰ γένῃ φαντασιᾶδες
καὶ δοκίφρον, καὶ κατανατᾷ νὰ ἀποβῇ ἰσχυρογνώμον καὶ ὑ-
περήφανον.

Τὰ αἰσθήματα εἶναι αἱ πηγαὶ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς.
Τὸ παιδίον αἰσθάνομενον εὐθὺς διακρίνει τὸ ἡδονικὸν καὶ
εὐχαρί ἀπὸ τὸ λυπηρὸν καὶ ἄχαρι. Ἰδέτε το πόσον προσκολ-
λᾷται εἰς τὴν τροφὸν, τῆς ὁποίας αἰσθάνεται καθ' ἡμέραν
τὰς εὐεργεσίας! πόσον χαμογελᾷ βλέπον αὐτήν! πόσον
τὴν χαϊδεύει μετὰ τὰ ἀπαλάτου χέρια! Τὸ ὄνομά της εἶναι ἡ
πρώτη λέξις, τὴν ὁποίαν ἀγωνίζεται νὰ ἀρθρώσῃ. Φεύγει
ἐξ ἐναντίας τὸ μὴ προξενοῦν χάριν, καὶ δείχνει ἀπὸ μακρὰν τὸ
ἐνοχλοῦν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀρχίζουν ἡ κλίσις, ἡ ἀ-
ποσροφὴ, ἡ ἡδονή, τὸ ἄλγος, ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη καὶ ὅλαι
αἱ μᾶλλον καὶ ἥττον ταραχώδεις ἐξαΰσεις, αἱ ὁποῖαι ἔχουν
μεγάλαν ἐπίρροιν εἰς τὸ φυσικὸν καὶ ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ πάθη ἐν γένει εἶναι ἐνέργειαι διεσθαρμέναι ἢ ὑπερ-
βάλλουσαι τῆς ψυχῆς, ἐξ οὗ προκύπτει, ὅτι ἡ χαλίνωσις
καὶ μετρίασις εἶναι τὰ μόνα μέσα νὰ σβύσουν τὸν βλαστὸν
αὐτῶν. Τὸ παιδίον, ὡς κηρίον μαλακὸν, συμμορφοῦται, ὡς
θέλουσιν. Βίς αὐτὸν τὸν καιρὸν λοιπὸν ἡ προσεκτικὴ μητέ-
ρα καὶ ἐνταυτῷ ἐπιδέξιος καὶ φρόνιμος πρέπει νὰ ἀποφύγῃ
τὴν ἄγριον καὶ ἄγροικον φυσιογνωμίαν τῆς ὀργῆς, καὶ τὸ
βλέμμα τῶν ὀμμάτων, τῆς φαντασίας τὸ ὑψωμένον ὄφρυ-
διον, τὸ ὠχρὸν χρῶμα τῆς ἐκδικήσεως, τὴν ἀγρίαν θω-
ρίαν τοῦ μίσους, τὸ σκοτεινὸν καὶ πλάγιον βλέμμα τῆς ζη-
λοτυπίας. Διὰ τῆς ἐπαγρυπνήσεως καὶ τρανότητος οἱ γονεῖς ἐμ-
ποροῦν νὰ σταθερώσουν τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς κλίσεις τῶν
παιδιῶν των, ὅταν αὐτὰ μαλακὰ, εὐλύγιστα καὶ χειροῦν
ὑπόκεινται εἰς τὰς τροποποιήσεις τῶν ἰδίων. Τὸ δένδρον λυ-
γίζει, λέγει ἡ παροιμία, ὅταν ἦναι νέον, καὶ ἀνθίσταται
ὅταν ἦναι παλαιόν. Ἄς καρποφορηθῶν ἀπὸ τὴν μαλακίαν